

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 3893 Pres.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe din Transilvania și mitropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Iubitului cler și popor din arhidieceza noastră transilvană: dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

Aceasta este ziua pre care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa, pentru că Christos a înviat din morți, cu moarte pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le.

Pentru a cuprinde cât mai bine adevărul acestor cuvinte sfinte, de lipsă este iubiților, să ne reamintim starea cea tristă și dureroasă a oamenilor, din nainte de învierea Domnului nostru Iisus Christos din morți, pentru ca să ne încredințăm, că învierea, și așa și sărbătoarea ce ne amintește cea minune mare, a fost, este și va rămâne într'adevăr ziua «pre care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa».

De lipsă este să ne reamintim iubiților, cât de tristă și dosădită era soarta oamenilor până la învierea Domnului din morți; să ne reamintim ce frică și durere mare cuprindea pre oameni, când gândiau că mai curând ori mai târziu, vor trece din această lume, și ființa lor se va prefăce în praf și pulbere, pentru vecie. Când gândiau, că ei trebuie să se lipsească de toate ale lor, de tot ce au mai scump în viață, și să se despartă de toți aceia pre cari i-au iubit, fără nici o nădejde de revedere. Dar și mai mare frică și groază cuprindea pre oameni, când, pre lângă toate acestea nefericiri, mai gândiau și la soarta osândeii cei vecinice a sufletului lor, în cealaltă lume.

Pentru a ne mântui de cea frică și groază mare, de cea soarte amară, tristă și dureroasă, și de osânda cea vecinică a sufletului, a venit Domnul nostru Iisus Christos din cer pre pământ, pentru aceea a pățimit, s'a răstignit, a murit, s'a îngropat și a înviat a treia zi din morți, cu mărire ca un Dumnezeu, adevărat, pentru ca să șteargă osânda păcatului și a morții cei vecinice, și să ne dăruiască nouă aici pre pământ viață mai tignită, iar după moarte viață vecinică și fericită, precum ne spune aceasta și tropariul acestor sărbători, prin cuvintele: «Christos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le».

Iată dar iubiților, însemnătatea cea mare și negrăită a învierii Domnului pre care ni-o amintesc aceste sfinte sărbători; iată și motivul nemărginitei bucurii ce o revărsă învierea Domnului, în sufletul nostru al tuturor, tineri și bătrâni, bogați și săraci, fără osebite.

Și într'adevăr, care altă mângăere și bucurie mai mare decât încredințarea ce ni-a dat-o Domnul, prin învierea sa, că viața noastră cea scurtă și trecătoare din această lume, nu se curmă la marginea groapei;

ci se continuă și dincolo de mormânt, într'o viață vecinică și fericită, precum ne spune aceasta însuș Domnul zicând: *eu sunt învierea și viața, cel ce crede în mine, de va și muri viu va fi.* Care altă mângăere mai mare, decât încredințarea ce ni-a dat-o Domnul, că în cealaltă viață vom revedea pre iubiții noștri răposați, soții pre soții, părinții pre fiii lor iubiți, frații pre frați și surori, bucurându-se împreună de fericirea cea vecinică.

Aceste mari și neprețuite daruri și binefaceri ne îndeamnă a ne încredința cu psalmistul: «*ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a făcut nouă?*» și a răspunde tot cu același: «*paharul mântuirii vom lua și numele Domnului vom chema și rugăciunile noastre Lui le vom aduce.*» Și apoi prin acestea și prin fapte bune, plăcute lui Dumnezeu și oamenilor, în cursul acestei vieți, ne vom pregăti și pentru viața cea vecinică și fericită, din cealaltă lume.

De vom cerceta iubiților, ce a putut îndemna pre bunul Dumnezeu la așa mari daruri și binefaceri, și mai ales la trimiterea unuia născut Fiului său în lume, *să pătimască pentru noi oamenii și a noastră mântuire*, vom afla că numai dragostea sa cea nemărginită către noi oamenii, precum ne spune aceasta și sfânta Scriptură zicând: «*asa a iubit Dumnezeu lumea, cât și pre unul născut Fiul său la dat pentru dânsa.*»

Tot numai din dragoste a făcut Dumnezeu lumea cu toate bunurile ei, și pre noi oamenii să o stăpânim, precum însuș zise la facere: «*creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul.*» căci Dumnezeu și fără de această lume și fără de oameni tot atât de sfânt și preamărit era. A făcut însă această lume și a pus-o la întrebuintărea noastră, pentru ca prin înțeleapta întrebuintărea a bunurilor pământeste să ne pregătim și pentru cealaltă viață vecinică și fericită.

Tot numai din dragoste către noi oamenii a pățimit, a murit și a înviat din morți Domnul nostru Iisus Christos. De aceea și sfânta sa religieune lăsată nouă de conducătoare și povăzuitoare în cărările acestei vieți, a întemeiat-o tot numai pe fundamentul cel vecinic al dragostei creștinești. Adevărat pre iubirea de Dumnezeu și de aproapele, spunându-ne că aceea sfântă religieune, se cuprinde într'a «*iubi pre Dumnezeu din tot sufletul nostru, și pre de aproapele nostru ca pre noi înșine.*»

Când Domnul nostru Iisus Christos a întemeiat sfânta sa religieune pre iubirea de Dumnezeu, n'a făcut aceasta pentru Dumnezeu, căci El tot atât de sfânt și preamărit este și fără de iubirea noastră; ci a făcut-o numai pentru noi și pentru folosul nostru, căci numai noi avem lipsă de iubirea Lui, pentru că dacă noi vom iubi pre Dumnezeu, atunci și El ne va iubi pre noi, și dacă noi vom face voia Lui, atunci și el ne va împlini cererile noastre.

Tot pentru noi a întemeiat Domnul sfânta sa religieune, și pre iubirea

de aproapele, căci dacă noi vom iubi și pre de aproapele nostru, atunci și el ne va iubi pre noi. Adevărat, dacă ne vom feri a face rău și ne vom sili a face bine de aproapele nostru, atunci și el ne va face nouă asemenea. De unde urmează, că dacă ar ține oamenii la dragostea către Dumnezeu și de aproapele, atunci n'ar face rău unii altora, n'ar lăcomi unii la cinstea, la averea și la bunul altora; ci din contră s'ar ajută și sprijini unii pre alții, făcând bine unii altora, și atunci n'ar mai fi prigoniri, procese și judecăți, și așa n'ar mai fi lipsă nici de atâția dregători, de atâția soldați, prin urmare nici de atâtea dări și alte asemenea greutăți, atunci ar domni și pre pământ împărăția lui Dumnezeu cea din cer, pre care o cerem în rugăciunea de toate zilele, Tatăl nostru, prin cuvintele: «*să vină împărăția ta precum în ceriu așa și pre pământ.*»

Și mai bine vom cunoaște puterea cea mare a dragostei creștinești dacă ne vom mai aminti iubiților, că tot ceea ce este mare și folositor în lume, numai din dragoste s'a făcut. Din dragoste s'au făcut bisericile, monăstirile, spitalele, adăposturile, sau azilele de săraci, școlile și fondurile de tot felul și alte asemenea binefaceri, pre cari și Dumnezeu și oamenii le răsplătesc, prin înaintarea binefăcătorilor la cinste, vază, bunăstare, la bine și fericire.

Din acestea învederând roadele binecuvântate și foloasele cele mari ale dragostei creștinești, ce v'ași putea recomanda mai cu căldură și la această ocaziune iubiților, decât să cultivați și voi, tot mai mult cea dragoste în sufletul votru, și să o arătați și prin fapte bune, prin sprijinirea bisericilor și a școlilor voastre; prin miluirea săracilor, prin cercetarea și mângăerea celor bolnavi și intristați, și alte asemenea, dar mai ales prin buna creștere a fiilor voștri, cari fiind trup din trupul vostru, sunt cei mai aproape de voi.

Însuș Domnul nostru Iisus Christos ne îndatorează la aceasta bună creștere, prin sfintele sale cuvinte: «*Lăsați pruncii să vină la mine, că a lor este împărăția lui Dumnezeu.*», adevărat: lăsați pruncii să se apropie de Domnul, ca să cunoască și să urmeze învățăturile Lui, pentru că numai așa pot ajunge la împărăția lui Dumnezeu.

Buna creștere a fiilor voștri este deci nu numai o mare datorință impusă vouă și de Mântuitorul lumii, dar și cel mai mare folos al vostru, căci numai prin aceea pruncii voștri pot ajunge bine și fericite, și la cea înțelepciune, despre care ne spune sfânta scriptură zicând: «*fiiu înțelept veseleşte pre tatăl său, iar cel neînțelept întristează pre mamă-sa.*»

Prin asemenea bună creștere, le dați fiilor voștri puțința de a se smulge din starea cea tristă și înapoiată în care vă aflați mulți și dintre voi, și a se ridică la vază, la cinste, la bunăstare, bine și fericire, și a deveni membri vrednici ai familiei, ai bisericii și ai patriei, binecuvântând

în toată viața lor pre cei ce le-a dat cea bună creștere.

Asemenea bună creștere trebuie să o începeți din cea mai fragedă vârstă a fiilor voștri, din casa părintească, vorbindu-le despre bunătatea lui Dumnezeu, făcătorul cerului și al pământului, și al tuturor văzutele și nevăzutele, învățându-i datorințele către Dumnezeu și de aproapele și sfintele rugăciuni, luându-i lângă voi, și împreună cu voi la sfânta biserică, în Dumineci și sărbători, spunându-le și povestindu-le folosul cel mare al rugăciunii, însemnătatea cea mare a bisericii și a sărbătorilor, însoțindu-i la împărțire cu sfânta cuminecătură, și alte asemenea, cum făceau toate acestea și fericii noștri părinți.

Dupăce astfel veți pune temelul bunei creșteri din casa părintească: când fiii voștri vor ajunge la vârsta de a cerceta școala, să-i trimiteți regulat la școală și să le spuneți cât mai adeseori și foloasele cele mari ale învățării, să le spuneți că învățătura face din om de rând om de frunte, văzut și cinstit de toți, că învățătura face din om lipsit și sărac, om îndestulat și avut, precând lipsa de învățatură împinge pre om la lipsă și sărăcie, silindu-l a intra în slujba și în stăpânirea altora, precum ne spune aceasta și sfânta Scriptură zicând: «*fiiu înțelept pre cel neînțelept slugă îl va avea.*»

Pentru ca însă să vă puteți împlini bine și cu folos această frumoasă datorință, care trebuie să fie și o mare dorință a sufletelor voastre, este neapărat de lipsă, ca și voi înșivă să vă luminați, tot mai mult cu învățăturile de lipsă, căci și voi tot numai prin lumină și învățatură vă puteți ridică din starea cea înapoiată la stare tot mai bună și prin aceasta la binele și fericirea de care se bucură ceialalți compatrioți, celelalte popoare din jurul nostru.

Numai urmând așa veți putea înainta și voi, cum înaintază și celelalte popoare din jurul nostru, tot la mai multă vază și bunăstare, și prin acestea la bine și fericire, numai urmând așa învierea Domnului va fi și deșteptarea și reînvierea voastră, și a noastră a tuturor, din starea cea înapoiată, și pregătirea noastră la un viitor tot mai bun și mai fericit. Și atunci nu numai aceste sfinte zile de sărbătoare, dar și celelalte zile ale vieții voastre, vor fi zile mai tignite și mai de bucurie, vor fi zile de nădejdea unui viitor tot mai bun și mai fericit.

Ceeace poftindu-vă și eu din toată inima, tuturor, mari și mici, bogați și săraci, fără osebite, și mai dorind ca și aceste sfinte sărbători ale învierii Domnului, să le petreceți în pace, sănătate și mulțumire, și să le ajungeți la mulți ani fericiti, cu binecuvântare arhierească am rămas

Sibiu, la sărbătorile învierii Domnului din 1910

al vostru tuturor
de tot binele voitor

Ioan Mețianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Clasificarea parohiilor și calificarea candidaților de preoți.

Ne aflăm în preajma unor decizii importante în sinul bisericii. Dela rezolvirea norocoasă ori nenorocoasă a cauzei atârnată: să fie ori să nu fie asigurată pregătirea religioasă și culturală a poporului credincios ce aparține bisericii noastre drept măritoare.

Eată de ce e vorba. Congresul național bisericesc din anul trecut a votat un nou regulament pentru parohii. §. 30 al aceluia e de cuprinsul următor: „Clasificarea parohiilor și regularea calificării candidaților de preoți se rezervă sinoadelor eparhiale.“ Prescrisele regulamentului intră în curând (cu 1 Iulie) în vigoare.

Care va să zică, încă sinoadele ce se întrunesc la Dumineca Tomei trebuie negreșit să se ocupe cu chestia clasificării și a calificării candidaților, altfel cu 1 Iulie sărim în chaos, care e mai periculos ca o lege pozitivă, de-ar fi ea cât de mică.

Duhul bisericii sunt preoții. După cum valoarea lor morală e mai mare ori mai mică, și după cum sunt multămiți ori nemulțumiți preoții cu soarta, vor prospera ori nu trebuie bisericii. De aci vine, că cauza întregirii parohiilor este și trebuie să fie în toți timpii *cauză celebră* a bisericii, și de aceea am accentuat și eu încă dela început importanța deciziunilor ce se vor lua în respectul întregirii parohiilor pe viitor.

Nu pot ști ce baze se vor adopta și pe ce puncte de vedere se va pune legislația bisericească în felul de a clasifica parohiile și a norma dreptul de candidare a petenților. Nici nu doresc a cerceta aceste. Principiile aș voi să le accentuez, principiile ce, după a mea părere, duc la scop. Executarea practică sau turnarea în §§ a regulamentului va urma ea dela sine.

Ideea conducătoare a prescrierilor din regulament după mine nu poate fi alta, decât: *Asigurarea unui modus vivendi pe seama fiitorilor păstori sufletești, ca fiecare după puterile sale să-și afle satisfăcute exigențele și fiececruia să-i fie dată puțința a se valora în deplină măsură.*

Cu toții știm, cât de greu apasă preterarea și gândul sinistru, că cineva nu ajunge la poziția ce după aptitudini o merită. Astfel de funcționar — fie și preot, căci în cele din urmă și el este om — devine mai mult rebel, decât susținătorul

ordinei, și în loc de a face pe plăcutul lui Dumnezeu, slujește duhului celui rău. Dacă undeva se cere, apoi în biserică — ca depozitara poruncilor divine — *trebuie* să se observe dreptatea și *lipsa de partinire neiertată* la instituirea funcționarilor (preoți).

Dar nu singur momentele subiective îndeamnă a ținea strâns la principiul preconizat. Și considerațiile de împlinire conștientă a oficiului îl pretind. Zi de zi ni-e dat a afla între preoți persoane (puținii ce se pot împăca cu soarta, se pot număra între corbii albi) ce oficiul și-l împlinesc ca de silă, și ce lucră, fac mai mult ca trași de mână. De unde și trebile în asemenea parohii merg slab... Interpeleți asupra ținutei, se scuză, că după cât le valorează poporeni — fac și ei; apoi încep a se tângui, că soarta lor putea fi alta, că dacă intrau pe alta carieră o duceau atât și atât de departe...

Intenția bisericii, cred, nu poate fi a te îngădi cu funcționari, cărora preoția e sarcină neplăcută, și nu poate fi biserica pepiniera nemulțumită cu soarta. Pricepe deci ori și cine, de ce pun eu pond, ca fiecare preot să ajungă în stațiunea ce o merită.

Cum ar trebui validat principiul în praxă?

Prin formarea categoriilor și claselor, atât în ce privește candidații la preoție, cât și înseși parohiile!

Avem parohii mai bune, dar avem destule și slăbuțe, ba foarte slabe. După ce și legislația țării ne-a înzestrat cu lege (novelă) congruală ce multe iluzii a răpit și multe speranțe a nimicit, în genere putem afirma, că parohiile noastre — cel puțin cât privește arhidieceza — se află în stare nu prea de învidiat. Formarea de clase și categorii, între astfel de împrejurări, se impune cu forță elementară, ori cât de idealisti ar trebui să fim altfel.

A zis Ap. Pavel: Alta este mărirea soarelui, și alta mărirea lunii, și alta este mărirea stelelor, că stea de stea se osebesc într-o mărime (Corint 15, 41). Și noi siliți suntem a zice: Altă categorie de preoți ne trebuie în parohiile cele cu venite mai mari și poziții alese, și alta în parohiile mici, serace și ascunse știe Dumnezeu în care afunzime și crepături de munți.

Bărbatul deplin format, persoana deplin modernă și cu exigențe de cultură superioară, nici când nu se va putea decide a se infunda în temnița pustiului, — de ar fi și paradisul de altfel acolo, —

pentru că omului modern îi trebuie societate modernă.

Nu că aș aspira cumva la atributul de retrograd, căci năzuința mea a fost și este: înainte și numai înainte, — dar ținând seamă de stările critice ce toată lumea le cunoaște, mă încumet a propune sinodului arhidiecezan, a lăsa ceva din radicalismul de până acum și-l rog — încât privește parohiile mici și serace — să adopteze din nou sistemul abolit odată al *extraordinarilor*.

Parohiilor de a treia și-a patra mână numai una le rămâne: să aibă preoți cu pregătiri extraordinare, ori să nu aibă de loc.

Rațiunea sănătoasă dictează: mai bine să aibă păstori devotați, bărbați religioși și servitori fideli ai altarului, fie și cu pregătire teoretică mai puțină, decât să nu aibă nimic, decât să se sălbăticească în cele sufletești, ca pomul ce crește negrijit prin pustiu.

Dispozițiile speciale ar putea norma: care parohii cad în această categorie, și ce anume calități să întrunească cei ce reflectează la ele.

Revin acum la parohiile ce cad în categoria celor mai fruntașe.

De clase avem lipsă și la aceste, și cu cât mai multe vor fi și mai bine se vor determina clasele, cu atât mai mult bine va rezulta pentru biserică.

Se va vedea îndată de ce.

Există, încât știm, un curent ce tinde a șterge clasele și cere a nu mai clasifica parohiile. „Precum la un institut ne facem creșterea — zic reprezentanții curentului — precum aceleași cursurile facem, și calificare preoțească egală avem toți, dat să ne fie a putea concura la toate parohiile fără osebire de clasă!“ Și pretind reprezentanții curentului asta mai ales din considerația serviciilor egale ce le fac bisericii, săvârșind aceleași funcții și având aceeași jurisdicție bisericească și putere duhovnicească.

Curentul, ajungând la putere, va șterge, nu numai clasele parohiilor, ci ce e și natural, și „nota“ din testimoniul de calificare.

Încât e pentru „notele“ din diplome, nu trebuie să avem nici o durere. Ele se pot în dragă voie șterge. Pentru că nu toți cei cu note bune din diplome se vedesc și păstori adevărați în practica pastorală. Nu putem și nu trebuie să ștergem însă clasele, sau clasificarea parohiilor, căci nu am mai avea cu ce remunera serviciile reale ce ni le prestau preoții zeloși, și nu s'ar

putea realiza în cadrul întregirii parohiilor sistemul *promovărilor*, care trebuie să fie punct cardinal în organizarea bisericească.

Intr'adevăr, toate direcțiile au sistemul lor de a face din timp în timp promovări și permutări dela un loc mai nepotrivit la altul mai potrivit, dela un stadiu mai umbros la altul mai bine scos la iveală. Observă sistemul acesta și alte biserici, căci el scoate la iveală talanții, nu-i lasă îngropați. Oare nu ar fi bine așa și la parohiile noastre? Nădejdea, că preotul nostru nu are să rămână pentru totdeauna în cutare parohie dela *margină*, i-ar servi de pinte a-și înteiți puterile, spre a se face vrednic de mai bună soarte. În firea omului e a tinde la îmbunătățire. Brăul roșu, ori altfel de distincții ce se dau, nu poate să aibă farmecul ce îl are dobândirea parohiilor mai bune și mai la vază. Acesta e cuvântul meu, pentru care recomand sistemul promovărilor în cadrul clasificării parohiilor.

Prin sistemul promovărilor nu numai ambițiile personale se satisfac, nu numai interesele mai mici bisericești câștigă, ci se ajunge și alt mare interes bisericesc, ce tot mai mult se impune a-l menajia. Are biserica așa numitele puncte expuse, fie că luptă cu curente de prozelitism, fie că trebuie să combată apostolii mincinoși, ce cu grămada răsar. Pozițiile expuse nici decât nu e bine să le ocupe persoane de a doua mână, persoane începătoare în ale pastoralei; pozițiile aceste trebuiesc date bărbaților de valoare. *Un fel de rușine trebuie să ne cuprindă, când în fața bărbaților de greutate ai altor biserici, acolo unde mai mult ar trebui să impunem, stăm cu niște nulități, cari necum a reprezenta, dar nici a eși în public nu au curajul.* Când toate bisericile își trimit bărbații de valoare în locurile expuse, cum fac și comandanții de trupe, ce trimit numai vitegi probați în pozițiile periclitate, nu se va retrace biserica noastră dinaintea acestei necesități.

Nu! Trebuie să-i facă față mai mult ca până aci.

Aci zace folosul real al sistemului promovărilor. Aci se ivește însă și altă greutate, să zic așa, tehnică. Cumsă se valoreze acest sistem la noi, unde nu prin denumiri se institue preoții?

Trebuie să recunoaștem, că sinoadele parohiale, din lipsa de orientare în interesele mai înalte bisericești, poate și interesele personale, nu odată pot să tragă dungă peste toată socoteala și pot să zădărnici-

FOIȘOARĂ.

Omagiu

marelui Mecenas Vasile Stroescu.

*Vibrări pornite din șoptiri de muze din vremile vechi
Atîng sufletul meu mișcat, iar buzele-mi rostesc cântări
De laude și preamăriri, din cari cunună împletec
În jurul numelui tău azi, — slăvit Român de peste Prut!*

*M'avântă gândul înapoi, spre vremuri ce de mult s'au stins
Și înviorat tresalt strigând: Sus inimile frați Români!
Nu vreau strămoșii să pierim... ne 'ntind ei mână de-ajutor
... Mecena iată-l cel dintâi... pe rând urma-vor ceialalți!*

*Îndurerat de mult amar, ce 'n sufletu-ți a picurat
Suspînul fraților tăi buni, de peste Prutul cel robit
Ai înțeles la cea dintâi șoptire, cât este de greu
Truditul trai și la alți frați, din umbra vechilor Carpați.*

*Și atunci un gând a fulgerat în sufletul tău și ți-ai zis:
— „Târie vreau ca să răvârs, chiar la al neamului isvor
De unde au pornit odă! descălcări de mândre țări...
Isvorul dacă nu-i secat... în veci va curge râul“.*

*Slăvit Român! Noi n'avem domni cu gând de sfinte ctitorii
Cari glasul sângelui curat să-l înțelegă deslușit.*

*Momiți de mult de străluciri străine, ei ne-au părăsit,
Trecând cu sângele 'ncropit în taberi de dușmani.*

*De-aceea azi când tu ne vii, ca vechiu boier din cronici vechi
Cu sfinte dani pentru neam și pentru legea din strămoși,
Noi toți cu suflet mângăiat, obijduiți frați ai tăi:
Al inimilor noastre Domn, c'un glas pe tin' te
proclamăm!*

Alba-Iulia, 9 Aprilie 1910.

Prot. I. Teculescu.

Ziaristica bisericească la Români

de Onisifor Ghibn.

(Urmare).

Reviste bisericești mai nouă.

La anul 1890 erau peste tot următoarele foi bisericești: În București „Biserica ortodoxă română“, în Cernăuți „Candela“, în Sibiu „Telegraful Român“, în Arad „Biserica și Școala“, în Caransebeș „Foaia diecezană“ și în Baia-mare „Revista catolică“.

Anul 1890 mai adaogă la acest număr încă două reviste nouă și anume *Menirea preotului*, organul bisericesc al preoțiilor de peste Olt, care apărea în Râmnicul-Vâlcei sub conducerea unui comitet și *Biserica și Școala*, organ al Asociației pentru îmbunătățirea cultului divin din Galați, care apărea sub conducerea institutorului I. Hasnaș. „Menirea preotului“ stăruie asupra întregului câmp al chemării păstorului sufletesc, aduce însă și o notă nouă, prin interesul ce-l poartă asociațiilor de preoți, de care se și înființează

una tocmai în anul apariției „Menirea preotului“, sub numele de „Ajutorul mutual al preoților“. În curând pilda bună e urmată și în alte părți ale țării.

O altă chestiune, pe care a îmbrățișat-o această revistă mai era și învățământul religios în școale, în privința căruia se recomandau metode „ducătoare la scop“ și se dădeau îndigări cari puteau fi de folos într-o țară unde învățământul religios e atât de desconsiderat. Nu mai puțin se scrie și despre Facultatea de Teologie, din care ar fi dorit să facă o serioasă pepinieră de știință. În această privință „Menirea preotului“ e una dintre revistele cari au stăruit mai mult pentru ridicarea nimbului și autorității acestei înalte școli. Alte chestiuni mai erau: costumele preoțești, legea clerului dela 1893, apoi culegeri de tradiții populare cu subiecte religioase, datini și credințe, ba își avea coloane deschise chiar și pentru comentarea mișcării naționaliste românești din Transilvania, în care vedea o sfântă luptă pentru idaal. (A publicat și câte un discurs de al lui Dr. I. Rațiu și păr. Lucaciu). „Menirea preotului“, care a fost o revistă destul de bună a apărut cu mai multe intreruperi din lipsa de sprijin, până la 1898.¹

Contactul ei cu cultura profană se mărginește la o inspirație din „eleganta revistă Literatorul“ a cunoscutului literat A. Macedonski, din care reproduce (la 1894) un articol, pe care-l laudă.

A doua revistă apărută la 1890 în Galați: *Biserica și Școala* servea oarecum ca organ al episcopiei Dunării-de-jos

¹ Vezi Bis. ort. rom. XXII. pg. 106.

cească multe năzuințe nobile din sinul bisericii.

Principiul cu toate aceste se poate realiza, și după a mea părere, cu deplin succes. Doar nu este boală în lume să nu aibă leac. Leacul să se știe și aci, însăntoșarea va urma ea de sine.

Leacul e dat în scopul ce se urmărește. Autoritatea (și numai autoritatea) superioară bisericească — consistor și sinod — poate fi pusă în poziția de a avea orientare generală în parohii și în diferitele interese bisericești, culturale etc. Clasificarea parohiilor deci, cu considerarea tuturor momentelor preatinse, după ascultarea și a sinoadelor protopresbiterale, să o facă ca și în regulamentul încă în valoare, autoritatea superioară bisericească. Clasificarea să fie permanentă, cuprinzându-o în șematismul bisericesc, pentru a o putea controla și publicul cel mare.

Parohiile, înțeleg pe cele mai bune ce se pot cuprinde în clase, căci celelalte formează deja grupa candidaților extraordinari, — să aibă cel puțin 5 clase. (Clasele multe sunt folositoare din punctul de vedere de a evita cât se poate de mult săriturile sau deosebirile prea mari dintre parohiile ce vin puse în aceeași clasă). Treaba autorității bisericești rămâne a determina calificația celor ce pot fi puși în candidație pentru clasa cutare și cutare. Autoritatea superioară poate enunța bunăoară, că la cutare clasă se recere și calificația mai înaltă: academică. Din al meu punct de vedere — și acesta este punctul care face justă și posibilă promovarea independent de voința sinodului parohial, — trebuie să accentuez, că între condițiile de calificare au să între și anii de serviciu bisericesc și funcțiile ce le-a avut concurenții mai înainte în biserică, ba și rezultatele, succesele pastorale obținute. Dacă bunăoară există 5 clase de parohii, apoi numai clasele 3—5, ca mai slabe, să se poată ocupa pe baza atestatorilor de școală și de curs teologic, unde să fie dată oare de măsură și notele din atestatele școlare, iar celelalte două clase (1—2), fără ani de serviciu, fără dovedirea destoiniciei pastorale prin fapte din activitatea publică, nici la un caz să nu se mai poată ocupa.

Inima bărbatului simțitor și cu durere pentru prosperarea bisericii sale nu poate decât săngera, când dat îi este a experia, că copii așa zicând de școală, băeți nematuri, pot să ajungă în parohii de tot frunțase, neștiind purta, cum s'ar

zice, nici o simplă corespondență oficială cu autoritatea.

Trebuie creat odată spirit sănătos în biserică, căci arhaismul nu prea cuadrează cu principiile de progres moderne, și perzistând în sistemul vechiu (sau mai bine lipsa de sistem), ne putem trezi în o bună dimineață deplin înglodați, că nici vom ști unde ne mai stă capul.

Adevărat, că preoții noștri sunt de regulă oameni cu familie și strămutarea dintr'un loc în altul poate fi împreună cu unele dificultăți; adevărat că mulți din tinerii noștri se înscriu la teologie cu gândul de a ocupa vre-o parohie, unde are părinte, neam ori alte interese. Pentru aceștia restrângerile la concurs ar forma pedecă. N'au decât să satisfacă și ei legii, care trebuie să fie sfântă pentru toată obștea, ca să și realizeze propusul... N'au decât să dovedească, că prin valoare și nu nepotizm ajung în locurile dorite...

Scris-am aceste cu gândul cel mai bun, nu ca să vatăm persoane ori oficii, ci să ajut cauza. Discuția e deschisă. Ascult bucuros și păreri contrare.

Vasile Gan
protopop.

Convingerile masselor.

Intre semnele distinctive anatomice, și cele psihologice ale ființelor, există un paralelism bine determinat. Intre semnele distinctive anatomice se găsesc anumite elemente neschimbăcioase, cari atât de puțin sunt supuse schimbării, încât pentru prefacerea lor se cer perioade întregi geologice, iar pe lângă aceste semne distinctive solide, originale, se mai află și semne distinctive foarte schimbăcioase, cari în urma împrejurimii, a măiestriei grădinarului, se schimbă foarte ușor, de multe ori în așa măsură, încât privitorul superficial nu observă nici semnele distinctive generale.

Acelaș lucru îl putem constata și cu privire la semnele distinctive spirituale. Pe lângă elementele originale psihice ale unei rase, mai există elemente schimbăcioase. Acesta e motivul, că la examinarea convingerilor și părerilor unui popor, aflăm totdeauna teren solid, pe care însă sunt plantate păreri ușoare, ca nisipul care acopere steanul de piatră.

Convingerile și păreriile multimilor formează deci două clase cu totul deosebite. La o clasă aparțin convingerile mari, statornice, cari au o trănicie de multe secole și pe cari se bazează întreaga cultură.

Așa a fost de es. în trecut ideea feudală, ideea creștinătății, ideea reformației, și așa e în prezent principiul de naționalitate, ideile democratice și cele sociale.

La clasa cealaltă aparțin păreriile schimbăcioase ale momentului, cari de cele mai de multe ori se nasc din o idee comună, dar se nasc și dispar în aceeași epocă. Așa sunt de es. teoriile cari dominează în anumită vreme arta și literatura, ca acelea din cari s'a născut romanticismul, naturalismul, misticismul. Ele sunt de cele mai de multe ori atât de superficiale, ca și moda, și se schimbă, ca și moda. Sunt valurile, cari vin și dispar pe suprafața oceanului adânc.

Numărul convingerilor mari generale nu e prea însemnat. Nașterea și dispariția lor formează punctul culminant în istoria fiecărei rase istorice. Ele formează adevărata schelă a civilizațiunii.

E foarte ușor să altuești o părere fugitivă în sufletul mulțimii, dar e foarte greu să faci lucrul acesta cu convingerile durabile. Și tot așa de greu e să nimicești convingerile, dacă ele odată au prins rădăcină. De multeori schimbarea se poate face numai cu prețul unei revoluții groaznice. Ba și revoluțiile au puterea aceasta numai în cazul, când convingerile și-au pierdut aproape de tot puterea asupra sufletelor. În acest caz revoluțiile ajută numai, ca să fie abandonat de tot aceea ce nu mai e considerat de bun, dar ce, în urma obicinuinței, totuși nu a putut să fie scos cu totul din curs. Inceputul revoluției nu e deci alta în realitate, decât apunerea convingerilor.

În ziua în care începe să se stingă o convingere mare, începe să fie discutată valoarea ei. Fiindcă fiecare convingere e numai o ficțiune, această ficțiune poate să existe numai câtă vreme ea nu e supusă unei examinări.

Chiar și după sguduirea vreunei credințe, instituțiunile derivate din ea își păstrează încă puterea, iar apunerea lor se întâmplă numai cu încetul. Și dacă și-a pierdut întreaga putere, atunci se prăbușește tot ce s'a rezimat pe ea. Nu s'a întâmplat încă cu nici un popor, să și fi schimbat convingerile, fără a fi fost condamnat să și modifice toate elementele culturii sale! Le modifică mereu, până și formează o convingere nouă generală, iar până poate să ajungă aici, trăește în anarhie. Convingerile sunt stâlpii necesari ai culturii, și ele dau orientare ideilor.

Nu mai ele pot să deștepte credința și să stabilească datorințe!

Popoarele au simțit totdeauna folosul convingerilor generale și în mod instinctiv au înțeles, că dispariția lor înseamnă ceasul de apunere pentru ele. Popoarele trăesc în convingeri și prin convingeri! Cultul fanatic din Roma înseamnă pentru Romani credința, că ei au să devină domnitorii lumii. Și cum a apus credința aceasta, a murit Roma. Abia dupăce barbarii, cari au nimicit civilizația romană, au câștigat unele convingeri generale, — au putut fi acestea aduse într'o anumită legătură unele cu altele și scoase de sub ruinele anarhiei.

Nu fără motiv și-au apărat deci totdeauna popoarele cu mare intoleranță convingerile lor. Intoleranța aceasta, atât de condamabilă din punctul de vedere filosofic, reprezintă vârtutea necesară în viața popoarelor! Numai pentru a întemeia și conserva convingeri generale a ridicat evul mediu atâtea grămezi de rugi, și au murit în desperare atâtea inventatori și modernisatori, dacă cumva au scăpat de torturile închiziției. Și pentru apărarea astorfel de convingeri au murit, atâtea oameni pe câmpul de războiu, și mai mor încă și astăzi.

E lucru greu să se înrădăcineze convingerile generale, dar apoi puterea lor rămâne multă vreme neînvinsă; și chiar dacă ar fi să fie ele o greșală filosofică, își fac drumul spre spiritele luminate. Popoarele din Europa au considerat cincisprezece veacuri dearândul de adevăruri neresturnate legendele religioase, cari privesc mai de aproape erau tot atât de barbare, ca și mitul. Cele mai grozave neadevăruri ale mitului despre zeul, care pentru neascultarea uneia dintre ființele sale își răzbună cu torturi groaznice asupra fiului său, au ramas multe veacuri cu totul neobservate. Spiritele cele mai puternice, Galilei, Newton, Leibnitz, și alții, nu s'au gândit pe nici un moment, că adevăritatea acestor dogme poate să fie combătută. Nimica nu ne arată în mod mai eclatant hipnosa produsă de convingerile generale, ca lucrul acesta, dar iarăși nimica nu ne arată mai bine rușinătoarele limite, între cari se învârte spiritul nostru!

Cum a fost o dogmă nouă altuită în sufletele oamenilor, ea începe să inspire instituțiunile, artele și întreaga atitudine a mulțimii. Puterea ce o exerciază asupra sufletelor, e o putere absolută. Oamenii făptuirii nu se gândesc, decât numai

în fruntea căreia stătea atunci mitropolitul de mai târziu, al Moldovei Partenie Clineci.

Ea se ridică împotriva Statului, care nu ajută cum trebuie biserica, și care-i pune uneori chiar piedeci. Scria lungi articole despre „guvern și biserică“, despre propaganda catolică pe care o sprijinesc dușmanii ortodoxiei; articole vehemente, dar dietate de gravitatea momentului, împotriva Evreilor, cari au inveninat spiritul public prin literatura scrisă și mai ales tradusă de ei și prin jurnale, și cari sleiesc puterea economică a țării.

Ca un organ care apărea în mijlocul unei populații în mare parte străină, *Biserica și Școala* înțelegea mai bine decât ori cine soarta acelor Români, cari își duc viața sub jugul altor stăpâniri. De aceea vorbea des și cu multă jale despre starea tristă a Românilor din Ungaria, cari erau tocmai în frământările Memorandului dela 1892, despre starea Bucoveninilor, cari sunt tot mai mult înghițiți de Ruteni și Austriaci și despre situația penibilă a Macedo Românilor expuși milei și iataganului turcesc.

„Biserica și Școala“ avea de fapt caracter bisericesc-național, cum n'a mai fost până aci o altă revistă bisericească în România.

Afară de cele amintite până aci programul ei mai cuprindea și următoarele puncte: „pedepsirea magistratilor cari calcă legile țării și cari desprețuesc religia noastră dominantă; infruntarea și combaterea publicațiilor cari propagă rătăcirile ateiste și impietatea. Să se formeze un comitet teatral spre a censura toate piesele de teatru imorale și vătămătoare societății. Să se desființeze școalele mixte și

să se combată întinderea modei de a învăța fetele în licee ca și băieții. Cultivarea simțului religios în armată. Răspândirea de cărți religioase-morale în popor. Școlile străine să fie strict supravegiate. Pentru nevaliditatea căsătoriilor făcute numai la oficiul stării civile“ etc. — Dacă din toate punctele acestui program foarte variat, puține vor fi fost atinse, vina nu e a acestei reviste, care într'adevăr a luptat foarte frumos, deși uneori desperat, ci e mai mult a complexității situației false și putrede a celor mai multe din organele împotriva cărora se luptă.

„Biserica și Școala“ nu s'a abătut dela programul său până la dispariția sa în 1893. La 1897 e însă din nou în viață sub conducerea aceluiaș Hasnaș, care pare a fi fost un om foarte harnic și foarte de omenie. De astădată spune că e organul „Asociației pentru îmbunătățirea culturii divine“. Și acum scrie cu aceeași inverșunare zugrăvind cu negru întunecat starea religioasă foarte decăzută a României.

La începutul anului 1891 locul „Foaiei bisericești și școlastice“ din Blaj i-l ia *Unirea*, care are o notă nouă, ce o deosebește de toate celelalte foi unite de până aci, nota politică pe lângă cea bisericească. *Unirea* dă deci articole de conținut foarte variat, politic, bisericesc, literar, cultural, economic, și în privința aceasta e de acelaș colorit cu organul oficial al arhiepiscopiei neunite din Sibiu, cu „Telegraful Român“. În coloanele ei s'au publicat dela 1890 până astăzi multe tratate serioase și interesante sub toate raporturile,

¹ O reacțiune împotriva chestiei feminismului introdusă în țară prin „Contimporanul“ din Iași 1882, care ca o chestiune necoaptă pentru majoritatea locuitorilor acestei țări, sporia și ea nemulțămire.

s'a dat între altele și serioase cercetări istorice, al căror adevăr istoric a fost însă tras la îndoială de cercetătorii istorici ai bisericii ortodoxe. Unirea a dat atenția cuvenită tuturor chestiunilor vitale ale bisericii greco-catolice, luptând și față de guvern, intrucât putea, și luptând și pentru o luminare a clerului ei. N'au lipsit nici încăierări cu „Telegraful Român“ din Sibiu pentru chestiuni dogmatice și de ordin istoric, ceea ce însă n'a contribuit prea mult la răcirea relațiilor dintre cele două biserici. Unirea apare și astăzi.

Fără a intra în amănunte (în să mai relev următoarele: câtă vreme „Telegraful Român“ și „Biserica și Școala“ au luptat în Ardeal pentru întărirea direcției nouă, introduse de „Junimea“, Unirea, ca și alte foi unite cari au precedat-o, au luptat cu toată puterea în contra acelei direcții, care totuș a eșit învingătoare — chiar și în Blaj. Unirea a purtat o luptă strânică împotriva lui Eminescu, alături de Dr. A. Grama, al cărui studiu asupra celui mai mare poet român a fost laudat chiar și de Dr. A. Bunea.¹ La 1891 Eminescu era pentru Unirea „ordinarului, blasatului, pornograful și ateistul Eminescu“ (pg. 375); „Luceafărul“ acestuia era Luceafărul cel scandalos al lui Em. (416), iar poeziile lui erau de acelea cari „se aruncă în gunoii“ (id). Unirea mai face chiar și azi propagandă pentru studiul lui Grama, chiar și azi când s'au scris în Blaj despre E. și pagini ca acelea ale dlui A. Ciura.

¹ Cuvântul funebral spus la înmormântarea lui Grama. Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse. Blaj 1904.

² „Foaia diecezană“ a atacat Unirea pentru „critica“ făcută asupra lui Eminescu (1891).

la realizarea ei, legiitorii numai la aplicarea ei, filosofii, artiștii, literații la modelarea ei în cele mai diferite forme.

Din convingerile fundamentale pot să iasă idei momentane, cari însă poartă totdeauna pecetea credinței dintru început avute. Cultura egipteană, europeană din evul mediu, cultura islamică a Arabilor, se derivă din un mic număr de convingeri religioase, cari și-au pus pecetea pe cele mai neînsemnate elemente ale acestor culturi, făcând prin aceasta, ca să poată fi cu ușurătate recunoscute.

Și astfel, grație convingerilor generale, oamenii tuturor epocelor au fost îngrădiți cu câte un vâl de moșteniri, păreri și obiceiuri, cari făceau să apară, ca cum ar fi la fel. Dar oamenii vin mai ales conduși de păreri și obiceiurile eșite din aceste convingeri. Ele regulează până și cele mai neînsemnate acte ale vieții noastre, și nici cel mai independent spirit omenesc nu se gândește să se subtrăgă de sub influența lor. Cea mai veritabilă tiranie e aceea, care stăpânește în mod inconștient sufletele, pentru că nu poate să fie învinsă. Sigur că Tiberius, Dschingischan, Napoleon, au fost tirani groaznici, dar Moise, Buddha, Mohamed, Luther, și din groapa lor au exerciat o domnie cu mult mai mare asupra spiritelor. O conspirație poate să aducă pe oricare tiran la cădere. Dar ce poate să înceapă ea cu o credință bine întărită? În lupta purtată contra catolicismului, revoluția cea mare franceză, pe lângă toate vădittele aplauze ale mulțimilor, și pe lângă toate mijloacele de distrugere, ca și cari nu a întrebuit mai fără cruțare nici chiar închisura, a fost totuși sufocată. Adevărații tirani, cunoscuți din partea omenimii, au fost totdeauna umbrele morților, ori iluziunile proprii.

Absurditatea filosofică, care de multeori e legată de convingerile universale, n'a format nici odată pedecă pentru a ajunge la triumfare. Ba se pare, că triumful numai atunci e cu puțință, când în ele se cuprinde o oarecare stupiditate, plină de misticism. Evidenta slăbiciune a dogmelor socialiste din zilele noastre nu va împedea deci triumful lor asupra sufletului mulțimii. Adevărata lor nimicnicie față de credințele mari religioase reșede numai în faptul, că idealul fericirii, propagat de acestea din urmă, se pune în vedere numai pe seama unei vieți din viitor, și astfel, nime nu putea combate această fericire de apoi.

Dar idealul fericirii la socialiști e realizabil încă în lumea aceasta, de aceea la prima încercare de realizare se va adevăra teoria făgăduinței neîmplinite și credința cea nouă își va perde tot prestigiul. Puterea socialismului va crește deci numai până în ziua, în care serbându-și triumful, va trece la realizarea practică. Și din motivul acesta, credința aceasta nouă, a socialiștilor, care ca toate celelalte de mai înainte, are să joace un rol destructiv, nu va avea aceea ce au avut celelalte, misiune — creatoare!

(După *Gustave Le Bon*.)

Urmările emigrării

de

Eugeniu Munteanu, par. în Vărd.

Se zvoneste, că iarăși s'a început lucrul în America, unde de atâția ani mereu emigrează cetățenii acestei patrii, cu nobilul scop de a câștiga bani grei, cu cari să-și asigure apoi, reînțorși în patrie, traiul.

Este înspăimântător numărul emigraților, înspăimântător mai ales pentru noi români, căci zilnic auzi, vezi și întâlnești pe tren români de ai noștri, ce își iau drumul — îmbrăcați în zdrențe străine cu coforul în mână — spre îndepărtata America.

Pe fețele lor observi amarul, care îi indeamnă la pasul acesta și nădejdea în spre bine. Iar vaeul părinților, soților și copiilor care plâng în urma trenului nepăsător ce duce pe iubitul lor, îți sfășie inima, căci nu știu, dacă se vor mai vedea.

Inspăimântător este numărul mai ales în anul acesta. Se vede, că ajunge cuțitul la os, încât nu mai pot răzbi bieții oameni cu lipsurii.

Cresc enorm cheltuielile, iar câștig ca în palmă, așa încât altă scăpare nu găsim, decât drumul spre străinătate.

Anii răi, pământul puțin și rău, birurile cele multe și grele, cari sugrumă pe bietul plugar, sunt cauza acestei hotărâri!

Și să fac oare pașii de lipsă pentru delăturarea mizeriei, care silește pe țărănul desnădăjduit să ia bățul pribegiei? Nu se aude, nu se observă nimic. Dar se pun piedici prin ordinațiuni — de a nu putea părăsi ușor țara, încolo nimic. Amânarea de azi pe mâine ori poimâne cu facerea „pășului” — cum zice Românul — chizășile pentru familie și anumita etate statorită îl fac pe bietul țărăn de esolamă că: „nu ne mai lasă să mai trim” ori „să mai vină cineva la mine după dare”... El bietul nu știe și nu vrea să știe, că toate acestea sunt pe deoparte în folosul familiei lui.

Să fie oare piedecile acestea un pas spre bine? Un pas spre îmbunătățirea sortii țărănului acestei patrii? Să sperăm, că da.

Căci trebuie să pună pe gânduri pe cei chemați și să i se zică de a croi o altă soartă celui ce zgărie și udă pământul cu sudoarea feței sale, produsă de

munca istovitoare, dar nerăsplătită în deajuns!

Și aici trebuie să-și ridice glasul și biserica, căci până când statul perde prin emigrare cetățenii, biserica pierde credințioși, fiindcă mulți emigrați se oăpătuiesc acolo, alții se sohilăvesc sau chiar prăpădesc în lucru, iar tinerii, ceea-ce trebuie să ne doară mai tare, să abat dela căile cele bune, încât reînțorși în patrie devin stricacioși, atât patriei, cât și bisericii. Ei ajunși independenți, fără controla părinților, fac ce vreau, întră în societăți rele, își petrec ușuricii, și nu-și mai aduc aminte de părinții îngrijați de soartea lor. Nu scriu acasă cu anii, așa, că părinții nu știu dacă mai sunt sau nu în viață. Află ceva despre ei numai dacă se reînțorace vreunul din satul lor sau din satul vecin. Nu arareori auzi vaeul mamelor, cari blastămă ciasul în care s'au dus copiii lor în străinătate.

Nu vor fi toate cazurile de emigrare așa, dar sunt totuși foarte multe de așa natură.

Ei reînțorși aduc cu ei idei și porniri contrare principiilor profesate de biserică.

Noi, preoții mai sles, cari avem a face zilnic cu poporul, vedem cât de stricacioși sunt atari semidoși, nu numai pentru biserică, ci pentru societatea omenescă întregă. Și știm, cât rău fac cauzei noastre bisericesti.

Unii sunt exploatați de diferiți șarlatani, cari se folosesc de naivitatea și credința deșertă a poporului nostru, și le proroceșc și le spun, că ce e în țara, satul, ba chiar și în casa lor, așa, că obvin multe divergențe din cauza aceasta între soțul dus și soția rămasă acasă.

Apoi emigrarea aduce cu sine de multe ori, dacă nu divorțul, conub'negiu', la ambele sexe. Acest din urmă este poate păcatul cel mai mare cauzat de emigrare.

Femeile rămase își schimbă traiul de până aci. Pământul puțin ce-l au, nu-l luoră ele, fiindcă n'au cu ce, căci vitele le-au vândut, ca, cu banii căpătați să poată călători bărbatul, ori fiindcă nu sunt în stare să luoreze, așa, că îl dau în parte, sau arând, prin ce pământul slăbește, căci nu i se dă nutremânt destul. La alții nu merg să lucre cu ziua, ba nici pe ai lor nu-i ajută, — părinții și rudeniile — căci bărbatul dus sorie să trăiescă hodinită, și trimite la bani din greu. Și femeile capătă toată luna bani dela bărbatii lor, încât nu s' silete să lucre pe plată la alții. Urmează e, că femeile se dedau traiului tihnit. Luxul iarăși să desvoaltă apoi sub înșiratele condițiuni de traiu. O femeie, al cărei bărbat este dus în America, se deosebește de celelalte și prin scumpeturile ce le pune pe ea.

Iar copiii devin răi și îndărătnici, căci dacă nu-i tata să stea de ei, și de care să știe de fciă, se fac neascuțitori. Prin emigrare se împuținează și nașterile și cresc păcatele, cari împedecă nașterile.

La mulți americani — cum îi numesc apoi sătenii — observi în case ieoane străine de ritul nostru, și câte scumpeturi toate, cari nu să potriveșc în căsicioara țărănului nostru, care ar trebui să fie împodobită cu pânzături românești, țesute în casa proprie. Ba unii își părăsesc și portul românesc, și se poartă și pe mai departe în haine străine, cu șipcă, vestă și altele.

Este adevărat, că mulți se reînțorcu cu bani frumoși, cu cari își cumpără pământ, dar totuși nu mai este plugarul cumpătat de mai înainte. Ei sunt dedați să aibă mereu bani în mână, ca în America, și după un timp oarecare, nemulțămii cu traiul de acasă, o iau iarăși la drum.

Este incontestabil, că din punct de vedere material America a scos pe mulți oameni din năcaz, cari sau că și-au plătit datoriile de mai înainte fiindu-i în tabulată căsicioara, ori palma de pământ ce o are sau, că cu banii agonisiți și-au cumpărat ceva pământ. Iar bisericile noastre deasemenea s'au îmbunătățit, căci din bani adunați prin „Colecțe” s'au acoperit multe lipsuri. S'au procurat veșminte, revizite și alte lucruri trebuincioase în biserică, s'au adaptat bisericile și edificiile școlare.

Toate acestea, luate din punct de vedere material, sunt îmbucurătoare. Totuși puse acestea în cumpănă față de relele ce le poate aduce emigrarea și luate din punct de vedere moral, trag puțin și dispar față de acestea. Căci ce folos are biserică de unul reînțors în satul său cu bani mulți, sau cu pământ mult, dar cu idei și porniri împedecătoare? Și ce e mai mult, atari indivizi trag cu ei și pe alții.

A fost periculos pentru afacerile noastre bisericesti și numai unul învățat pe jumătate, sau și numai pe a patra parte, dar când vor fi mai mulți?!

Iată deci, de ce trebuie să ne pună pe gânduri emigrarea țărănilor noștri, și cauza pentru care trebuie să-și ridice glasul și biserica, și se caute să împedecă emigrările.

Atacuri nedrepte.

În „Tribuna” de Marți compatriotul nostru, dl Ilarie Chendi, revine la vechea-i meserie de a lovi în binefăcătorii săi de odinioară, morți sau vii, deopotrivă. Noi cunoaștem mentalitatea dlui Chendi prea bine, decât să mai reagăm la atacurile dsale. Regretăm numai împrejurarea, că atacurile de acum sunt îndreptate în formă de felicitare către noul episcop al Caransebeșului. Ori ce eram în drept să presupunem despre domnul Chendi, dar că ar fi lipsit de bunul simț în așa măsură, încât să nu observe, că prin astfel de „felicitări” conturbă însufleșirea sinceră și infictează atmosfera sărbătorească a zilelor noastre, asta n'o puteam admite. Ne mângăiem însă cu presupunerea, că noul episcop al Caransebeșului nu împărtășește vederile avocatului său nechemat, și însuși va regreta manifestarea unor semne de aderență în forma celei din „Tribuna”.

Patriotismul,

de I. Slavici.

Patria e țara părinților, căreia îi mai zicem și țara mamă, fiind că prin ea ne am născut sufletește. E bucată de pământ, ațeseori de tot mică, unde ni-am petrecut copilăria și ne am îndrumat a gândi și a simți. Adaptați fiind trușete și sufletește cu clima, cu împrejurările, cu oamenii și cu felul de a vieții de pe cea bucată de pământ, nu putem să ne simțim nicăiri atât de bine ca pe ea, și o dorim totdeauna, când suntem departe de ea. La cei ce și-au petrecut copilăria prin muți ori pe țărâmurii mării acest dor de țară e stăt de viu, încât poate să ia caracterule

Tot la începutul acestui an apare în București o altă revistă *Amvonul*, organ al clerului, redactat de comitetul societății preoților și studenților în teologie, „Amvonul Român”, care s'a ocupat mai ales de nevoile clerului pentru alinarea suferințelor căruia se pregătea o nouă lege, legea clerului dela 1893. Această lege n'a mulțămit pe mulți oameni de ai bisericii, și indeosebi pe cei dela Amvonul, cari pătrunși de însemnătatea momentului voiau să scoată ziarul în fiecare zi, pentru că apăra sus și tare necesitatea de a fi organizat clerul altcum.

Sunt încă în proaspătă amintire evenimentele cari au întovărășit votarea legii clerului. Mitropolitul-Primat Iosif Gheorghianu, care nu era împăcat cu proiectul de lege, pe care nu-l putea împiedeca, și-a dat dimisia cu puțin înainte de votarea legii de Senat, iar la un banchet dat cu ocazia instalării noului mitropolit, Ghenadie Petrescu, d. D. A. Sturdza, care a fost poftit și dansul, a răspuns că nu poate lua parte de oare ce e în doliu pentru legea clerului, care a desorganizat străvechiul așezământ. Partea cea mai însemnată a clerului era împotriva acestei legi pe care mitropolitul Ghenadie a isbutit totuși să o vadă votată, chiar în ciuda multora dintre credințioșii săi. Pentru acești nemulțămii cuvântul Amvonului era acela care reprezintă interesele adevărate ale bisericii și cuvântul lui răsuna în adevăr dela o înălțime.

Afară de legea aceasta Amvonul mai purta o luptă aprigă și împotriva propagandei catolice, care de câțiva vreme încoace lua dimensiuni tot mai mari. Tocmai acum

se mai răspândise și vestea că faimosul calomniator Hans Kraus va redigia în București o foaie germană de propagandă catolică, cu subvenții din partea nunciaturii apostolice din Viena, ceea ce toarnă și mai mult uleu pe foc. În curând însă Amvonul trebuie să înceteze de a mai apărea din pricina anumitor neînțelegeri ce s'au ivit în sânul comitetului de redacție și din pricina unor intrigi puse la cale de unii cari credeau, că pe calea aceasta se poate parveni mai ușor decât pe ori care alta.

În locul Amvonului apare acum (la 8 Martie 1893) *Amvonul și Școala*, care în numărul său dintăi face în chipul acesta istoricul Amvonului: „Societatea „Amvonul Român”, precum și organul său de publicitate „Amvonul” după o activitate de câțiva ani, tocmai acum când reușise să facă atentă opinia publică și asupra clerului lăsat până aci în uitare și nesocotit, acum își face testamentul și luându-și adio dela toți se cufundă în umbra morții... A mers anul I. acest ziar regulat din punctul de vedere mai mult al apariiunii lui; puține chestiuni importante și originale s'au discutat, mai mult discursuri de morți, alocuțiuni pe la anul nou și la inaugurarea clopotului mitropoliei și câteva poezii între care e de notat a cuviosului Anton, *prenumărat la Amvonul*” etc.

„Amvonul și Școala” continuă cu același program ca și Amvonul, cu deosebirea însă că nu mai e nici pe departe de o seninătate, care ori cum, se mai gășia destule ori în acesta din urmă, ci mai franc, mai violent chiar. Aduce învinuiri grave și profesorilor dela Facultatea de Teologie, cari sunt foarte departe de idealul unor adevărați învățători.

Nu poate însă să lupte mult astfel, căci îndată după începutul anului 1894 (la 28 Ianuarie) îl vedem și pe el „cufundându-se în umbra morții”.

În același an cu Amvonul mai apare în București încă o revistă: *Voința bisericii române*, care ține până la 1893. Un ziar rusesc zicea următoarele despre ea: „în coloanele ei se strecură multe idei neortodoxe îndreptate cu deosebire împotriva monahismului și sinodului compus din arhierii. Colaboratori are mai mulți profesori cari și-au făcut studiile în Lipsca, Berlin și Viena. Mai în fiecare număr se gășesc articole în contra bisericii rusești și a Românilor ce și-au făcut studiile în școalele rusești”.

Afirmațiile acestea nu se întemeiază tocmai pe adevăr.

Din ele următorul lucru e adevărat: „Voința bisericii” cerea două sinoade, unul dogmatic (St. Sinod de astăzi) și unul mirenesc reprezentat de toți factorii bisericii, clerici și laici. E aceeași pretensiune ridicată mai întâiu de Principele Cuza prin A. T. Laurian și mai târziu de atâtea alte reviste și oameni cari credeau că prin o astfel de întocmire biserică slăbănogită poate să prindă putere pentru a se manifesta în toată splendoarea ei, — o dorință care va mai agita și de aci încolo spiritele. Iată și câteva considerații drepte și adevărate care trebuia să-i ducă pe redactorii Voinței bisericii la susținerea din toată convingerea a acelor desiderate: „Clerul mirean e prea îndepărtat cu simțământul iubirii de episcopii săi. Starea materială a clerului e nemulțămitoare, iar episcopii nu se îngrijesc precum ar trebui de sorta lor.

(Va urma).

¹ Între redactorii era și d. D. Boroianu și pâr. Gr. N. Economu.

¹ Citeniia V. Obstcestve limbetele... duhovnago proșvesceniia,

unei boli grele, nostalgia, care duce la moarte.

Cu dorul de țară e împreună de cele mai multe ori și durerea de neam a celui ce petrece departe de poporul, în mijlocul căruia a crescut.

Din dorul de țară și din durerea de neam isvorește iubirea de țară, numai însă la oameni, cari au avut copilărie fericită...

În sufletul omenească se leagă pentru totdeauna unele de altele cele ce s'au prezentat împreună luării aminte, și celui ce a avut în timpul copilăriei sale multe bucurii, îi sunt scumpe oamenii, prin cari le-a avut, și pline de farmec locurile, unde îi știe pe acei oameni. Nu pot însă să-și iubească nici țara, nici neamul oamenii, care au avut copilărie amărată și lipsită de lumină.

Iubirea de țară și de neam se cultivă făcându-le copiilor cât se poate de plăcută viața, și îndumânând pe copii și pe oamenii tineri să facă excursii și călătorii, pentru ca iubirea să se resfrângă asupra unui cerc cât se poate de larg.

Această iubire nu e însă numai ea prin ea patriotism.

Poate cineva să fie rău patriot, cu toate că ține la țara și la neamul său, și bun patriot și în o țară, în care nu și-a petrecut nici copilăria nici tinerețea.

Pentruca să fi bun patriot, ai să fi, înainte de toate, om bun, adică bun fiu, bun părinte, bun soț, bun frate, bun prieten, care și face din propriul său îndemn și pentru propria sa mulțumire datoria.

Aceasta ni-o spune Ovidiu în versurile:

"Aurea prima sata est actas quae vindice nullo
Sponte sua legem, fidem, rectumque colebat."

De oarece, fie din egoism individual, fie din simțământ familiar, ori de clasă, fie din intoleranță națională, fie din spirit de corp, oamenii sunt adeseori de rea credință și se nedreptățesc unii pe alții, toate familiile, toate clasele sociale, toate popoarele și toate corporațiile, cari trăiesc pe o bucată de pământ bine limitată s'au solidarizat pentru ca să asigureze și să apere împreună drepturile lor și ale ori și căruia dintre membrii săi.

În vederea acestei asigurări a dreptății s'au înființat statele, — se croiesc legile și se creiază așezămintele comune de tot felul.

După vremuri și împrejurări s'au ridicat deasupra familii și destoiniciei mari, și au stăpânit ca dinastii, potrivit cu propriile lor interese, s'au impus clase sociale și au asuprit pe celelalte, au luat câte un popor conducerea în luptă cu altele, ori o corporațiune mai puternică a hotărât mersul întregii vieți comune. Totdeauna însă cei de rea credință, abuzând de pozițiunea ce și-au creat, ca să facă nedreptăți, au fost dați în cele din urmă la o parte, și statele, în cari nu s'au putut asigura dreptatea pentru toți, s'au risipit, căci rostul firesc al vieții în state e asigurarea dreptății, și cel mai înalt interes al statului e respectarea necondiționată a legilor, fie ele chiar și păgubitoare pentru stat.

Aceasta ni-a spus-o Scipion Africanul Emilian când, vestit despre moartea cumnatului său Tiberiu Gracul, care din iubire cătră patrie nesocotise constituțiunea, a rostit vorbele: "Ca el să pată toți cei ce vor mai face ca dănsul!" Și în adevăr, în urma fetei lui Tiberiu Gracul s'au deslănțuit crâncenele lupte de peste o sută de ani în cari a perit republica romană și s'au sleit puterile vii ale poporului roman.

Legile rele au să fie schimbate, dar câtă vreme sunt în vigoare nu pot fi călitate, nici chiar când prin aceasta s'ar înlătura nedreptăți.

Patriotismul consistă în neînduplecata stăruință asupra dreptății astfel înțelese, și patriot e cel ce nu e în stare să facă nedreptate și e gata să-și jertfească munca, avutul și sângele în lupta purtată împotriva celor ce o fac.

Educațiunea patriotică pornește dar din familie, care are să ne dea oameni buni în toate privințele, și se desăvârșește prin cultivarea spiritului de corp și a simțământului național, dându-ne oameni întregi, cari se stăpânesc pe sine, și nici din egoism, nici din simțământ de clasă, nici din iubire de neam, ori de țară, nici de spirit de corp, nu fac ori nu suferă nedreptatea.

Prin această neînduplecată stăruință asupra dreptății ia simțământul comun și patriotismul îndeosebi caracterul de extremă asprime ce se dă pe față în pedepsele aspre, precum și în războaie, căci măsura iubirii cătră toți e disprețul și prin exagerare ura și mânia oarbă cătră cei ce fac nedreptăți.

Sărbarea pomilor din Mag.

— Raport special. —

Cu ziua de Duminecă, 17 Apr. n. 1910, "Reuniunea agricolă sibiană" și-a înscris în bogatul calendar al afacerilor sale o nouă zi de sărbătoare: sărbarea pomilor, ce se va ține pe viitor în tot anul. Bravului preot A. Vlad și harnicilor învățători G. Miha și V. Părăianu din Mag, le revine vrednicia de a fi dat începutul sărbării pomilor vesmântul de adevărată sărbătoare și în același timp de a lega de această nouă sărbătoare un scop educativ de cea mai mare importanță. Sărbarea s'a făcut sub conducerea v. prez. I. Chirca (Săliște), asistat de membrii comitetului N. Iosif (Aciliu), Dr. P. Șpan, A. Cosciuc și de secretarul Vic. Tordășianu. Atât trimișii Reuniunii cât și ceilalți oaspeți, între cari am remarcat pe adv. Dr. N. Petra (Săliște), not. Pop. cu d-na, preotul Flucaș cu d-na, marele propr. G. Dancu cu d-ne, inv. Patachi cu d-na, v. not. Câmpianu (Săcel), preotul Predovici, inv. I. Dancu și cu 3 reprezentări ai bisericii din Amnaș, not. Manoilă, preotul Suciș, inv. Schiau și Stirban (Topârcoa), inv. N. Bembea cu d-na (Sibiul) și alții, au asistat la serviciul divin, oficiat cu multă evlavie de parohul Vlad. Am fost înălțați sufletește de predica acestui neobosit slujitor al altarului cum și de frumoasele prestațiuni ale corului școlarilor, condus cu dibăcie de inv. Miha.

Sărbarea însăși s'a început la ora 11 a. m. în sala mare a școlii. Aici v. prez. Chirca prin cuvinte alese, arătând importanța sărbării pomilor, ce e chemată de a naște, mai ales în tineret, dragoste mai mare pentru cultura pomilor, declară sărbarea deschisă. Corul școlarilor mai mititei, sub conducerea inv. Părăianu, întonează frumos cântarea "Azi e zi cu soare, azi e sărbătoare", după care elevul Tănăsă S. Sasu, fiul v. primarului, rotește o cuvântare potrivită, în care zugrăvind în culori vii și cu pilde din viața poporului, trecutul atât de posomorât și neajunsurile măgenilor, mulțumesc Reuniunii agricole, care, asemenea lui Moise, nu mai apelează la bătrâni pentru îndreptare, ci la copii, la viitorii muncitori, cari sunt chemați să aducă mântuire. Lăcrimi de bucurie și de indușare a soos din ochii multora vorbirea micului Tănăsă, în care am găsit multă potriveală cu satal "Sărăcenii" al scrietorului Slavici. Miștelului Tănăsă îi răspunde Dr. Șpan, care mulțumind pentru vorbirea atât de pătrunzătoare, apelează la mic și mare să ia la inimă poveștele de îndreptare ce se vor da astăzi. A urmat corul cu "Marș vânătoresc" (cond. Părăianu) și "Sună buciul de alarmă" (cond. Miha), după care un elev predă cu pricepere poezia "Sădiți pomi" de Onu, ear la fine corul întonează cântarea "Sădierea pomilor", "Moțul la drum" de Vidu și "Ce te legeni codrule", ceașta două din urmă executate cu multă precizie de elevii școlii de repetițiune sub conducerea inv. Miha. Adănc impresionat, secretarul Tordășianu aduce cuvinte de laudă bravilor școlari și și mai bravilor lor conducători: preotului Vlad și dascălilor Miha și Părăianu, cari pătrunși de importanța sărbării pusă la cale de Reun. agricolă, ni-au arătat cum să se facă această sărbare și cum ea îmbrățișată ar trebui să fie și de celelalte așezăminte culturale ale noastre.

Terminat programul sărbării din școală, am eșit în vata curte a școlii, unde învățătorul Iosif a vorbit la înțelesul tuturor despre toți ramii economici în genere și despre cultura pomilor în deosebi. Și acum a urmat partea cea mai înălțătoare pentru întreaga obște. Intrun lung și nesfârșit șir, 4 cu 4, întreagă asistența între cântecele de veselie ale școlarilor, am parcurs Magul dela un cap la altul și s'a plantat, din cei 56 altoi meri dăruți, primul altoi în grădina celui mai cu avere locuitor, în grădina economului N. Tarcea Prințu. Instrucțiunile le-a dat dl Cosciuc. De aici procesiunea s'a îndreptat în celalalt capăt al comunei, la cel mai scăpătat, la economul Ioan Dancu. Instrucțiunile s'au dat de dl Iosif. Altoii dăruți pe seama grădinei școlare, din mijlocul satului, s'au plantat sub conducerea v. prez. I. Chirca. Cum timpul era înaintat, a rămas ca restul altoilor să se planteze luni și Marți, sub conducerea preotului și a învățătorilor. Reuniunea a dăruit pe lângă 56 altoi, 3 cuțite de altoit, 1 cosor, 1 păreche foarfeci, 1/2 kgr. ceară de altoit și câte o legătură "Rafia" și "Cocos" de legat altoii, cum și numeroase cărți.

La ora 4 d. s., dl Chirca, mulțumind tuturor pentru toate, declară sărbătoarea atât de reușită încheiată, ear preotul Vlad, mulțumit și el de rezultatele atât de splendide ale muncii tuturor, ne invită la o gustare și bună și la timp venită și bine servită de dna preoteasă

Eufemia Vlad n. Pipoi și verișoara dăseși, dna Paulina Ionescu n. Pipoi. Vorbirile țnute la masă au fost o continuare a sărbării pomilor. La masă s'a înscris adv. Dr. Petra membru pe viață, aici s'a pus temelul la un fond nou: pentru cumpărarea unei case pe sama Reun. agricole, aici s'au animat oamenii pentru îmbogățirea bibliotecii școlare, aici s'a vorbit despre revederea noastră la expoziția de vite din Săcel și aici Tordășianu, neuitându și de ai săi meseriași, a adunat suma de cor. 2050. Ultimul cuvânt de adio dela această sărbătoare, a cărei amintire a rămas adănc gravată în frații măgeni și în noi toți, a răsunat din piepturile fragede ale școlarilor și ale dascălilor, cari la plecarea noastră erau postați pe o dălmă dela mijlocul hotarului dintre Mag și Săcel.

"Dumnezeu vede!"

"Voiște și vei putea."

Pun în fruntea acestui articol de vise, care în filosofia lui Schopenhauer este considerată ca fundamentul inteligenței și sensibilității, și în definitiv ca fundamentul tuturor acțiunilor.

Fiind vorba în șirele următoare de o acțiune, care poate determina prin voință un mare bine pentru urmașii noștri, mă folosesc cu plăcere de această deviză și mai adăog: "luminează-te și vei fi."

Am citit cu multă atențiune articolii părintelui George Rain din Nădăștia-inferioară, tractul Hunedoarei, cu privire la "înființarea fondurilor bisericesti", am urmat apoi cu aceeași atențiune aprecierea "epitropului dela sat" din "Tel. Rom." și am ajuns la concluzie, că ideea aceasta trebuie să-și afe aderenti în stratal larg al preoției noastre din arhidieceză.

Am fericioarea de a fi bun prieten al păr. Rain, prin urmare îi știu aprecia intențiile, căci știm cu toții cari îl cunoaștem, că ocupă loc de frunte între cei mai activi preoți din arhidieceză, știm și aceea, că întreaga lui activitate de preot își are rostul în munca continuă pentru luminarea credincioșilor săi, și întodeauna e fericit dacă după munca lui observă când și când roade trainice, menite să trăiească în veci.

Dar să trec la ideea lui sănătoasă, care ajungând fapt, ne-alungă, cred eu, multe griji, cari de prezent prin vitregitatea zilelor ce le trăim apasă ca plumbul corpul nostru național. Intruparea acestei idei sănătoase e legată de preoțiimea noastră și e pusă ca problemă înaintea activității acestei preoții.

E destul dacă se spune credincioșilor, în formă de predică, menirea acestui fond bisericesc, care e chemat să pregătească pentru copiii lor posibilitatea de a nu mai purta gândul susținerii de școle, și de alte dări bisericesti, cari acum deabia se adună din jertfa momentană. Acest fond, creat de pe acum, le va da peste 30—40 ani roade cu cari pot acoperi lipsese reclamate de împrejurări.

Părintele George Rain e propunătorul înființării "fondurilor bisericesti", dar totodată și intrupătorul acestei mărețe idei.

Știu că în conferența preotească a tractului Hunedoarei din 1906 și 1908, apoi în sinodul protopresbiteral din anul trecut, a făcut propunerea ca să se introducă în mod obligator înființarea de "fonduri bisericesti" prin ajutorul cassetelor de păstrare.

Propunerea aceasta s'a și primit dar deabia 3—4 preoți s'au supus puterii concluzului, introducând cassetele, iar prin asta "fondul bisericesc."

Preotul Rain arată roade, îmbelșugate în augmentarea acestui fond creat de el, dat fiind că în restimp de un an, din creșterul săracului, are azi 200 cor. care formează "Fondul neatacabil al bisericii gr.-or. din comuna Nădăștia-inferioară".

Tot oam la 14 zile vine preotul Rain cu trimișii bisericii, de regulă membrii în comitet, ca să golească cassetta. Acești credincioși vin în haine de sărbătoare, cu evlavie omului care e convins în sufletul lui creștinesc, că se săvârșește un act de mare însemnătate.

La toate ocaziile însă preamăresc ideea duhovnicului lor!

Fiind intențiunea propunătorului sprijinită de cercurile înalte bisericesti, în primul rând de I. P. Sa mitropolitul nostru Ioan, e mare speranța, că în curând se va naște în întreaga arhidieceză un curent nou, curentul grijei pentru ziua de mâine, curent care intrupat fiind, asigură cu toată hotărârea trănicioasă noastră în viitor.

E timpul suprem, ca preoții și mirenii deopotrivă să aducă muncă și jertfă pentru-oe avem noi mai scump pe lume: credința și legea noastră.

Nicolae Macrea
epitropul bis. gr.-or. rom.
din Hunedoara.

Intrarea în Ierusalim

de Nicolae Peicu.

Se apropiau tocmai sărbătorile paștilor, când Iudeii, după cum aveau obiceiul, veneau la această sărbătoare în Ierusalim din toate părțile. Așa s'a întâmplat, că Ierusalimul era plin de Iudei, veniți de pretutindenea, dintre cari cei mai mulți numai din veste cunoșteau pe Isus, iar alții nu-l cunoșteau, fiindcă veniseră din țări depărtate.

Mântuitorul numai cu câteva zile mai înainte înviesc pe Lazăr, așa că această minune încă era proaspătă în mintea tuturor și toți doriau să vadă pe făcătorul de minuni. Mântuitorul se hotărâse să petreacă sfințele sărbători în Ierusalim, dimpreună cu învățăceii săi. Această veste s'a lăcit ca fulgerul între străinii veniți, și nu se vorbea despre alta între poporul adunat în cetate, decât despre învierea lui Lazăr și venirea Nazarineanului în Ierusalim.

Cu ceasuri întregi înainte de timpul când știau că are să sosească Mântuitorul, poporul însepu a ieși întru întimpinarea lui. Bătrânii în cete grăbiau cătră poarta cetății, ca să vadă înainte de moarte pe crezutul lor împărat pământesc, iar în jurul lor se furiau copiii cu grămada, ca să prindă ceva din vorbele bătrânilor, cari vorbeau de nemai pomenitele minuni ce a săvârșit Mesia. Și curgea popor mult de pe toate străzile cetății. Toți cei cu inimă bună alergau întru întimpinarea lui Isus. Numai fariseii, ei cari vedeau în el pe unul, care a venit să le ia puterea din mână, numai ei mergeau mai pe de latură, se sfătuiau între olaltă și făuriau la planuri, cum să pună odată capăt mării Mântuitorului.

Cei adunați așteptau cu nerăbdare sosirea celui dorit. — "Vine! Vine!" izbucni deoată, ca la poruncă, într'un glas, mulțimea, și toți își îndreptară privirile spre un punct negru ce se zărea în depărtare și se părea că se apropie încet.

— "Nu se poate să fie el, pe care-l așteptăm!" ziseră atunci unii: aceia, cari așteptau în Isus pe un simplu împărat pământesc, care să-i scape de sub jugul Romanilor și să întemeieze o mare împărăție iudevească. Ei așteptau ca acest nou venit să intre în cetate însoțit de mulțimea supușilor, cu pompă și cu alaiu, cum își făceau pe vremea aceea intrarea în cetate împărății biruitori.

Dar s'au înșelaț. Punctul devenea din ce în ce tot mai mare, iar dela o vreme se putea deosebi, că sunt câțiva oameni ce vin spre oraș, și nu peste mult mulțimea ce aștepta se trezi față în față cu o ceată de 13 înși.

În fruntea lor mergea călare pe mână de asină Mântuitorul, iară lui îi urmau cu credință învățăceii. Numai doi dintre acești învățăcei nu țineau rând cu ceilalți. Unul rămăsese mai înapoi, pășea șovăitor și se uita cu neîncredere la mulțimea adunată. Era Toma. Iară al doilea a ieșit cu totul din șirul celorlalți apostoli, și își purta ochii oând pe Mântuitorul, când pe cărturarii cari se adunaseră pe un loc mai înalt, și urmăreau cu ochi plini de răutate toate cele ce se petreceau, și zimbea din când în când, acest al doilea, Iuda, gândindu-se poate la banii ce avea să încasseze din păcătoasa-i vânzare.

A cunoscut îndată poporul pe Mântuitorul, și nu se mai sfârșiau strigătele de bucurie: "Osana, bine e cuvântul cel ce vine întru numele Domnului, împăratul lui Israel!". Flori, stâlpi de palmier și hainele de pe ei le aruncau pe drumul pe unde avea să treacă Isus. Iară apostolii începură a povesti poporului dimprejur despre viața și minunile săvârșite de învățătorul lor, și ceie auziau din gura apostolilor spunându-se acestee, tot mai mult credesau în puterea lui, și nu se mai puteau sătura de a asculta cum istoriseau învățăceii despre fapte de ale Mântuitorului. Între cântece de Osana și pe drum presărat cu flori a însoțit poporul pe Isus până la sfânta biserică.

Aceasta e pe scurt istoria intrării lui Cristos în Ierusalim, adică a Duminecii Florilor. Cea din urmă Duminecă din viața Mântuitorului! Și dacă ne place să ne mândrim, că suntem creștini, dacă ne place să ne lăudăm cu frumoasa istorie a acestei Dumineci, atunci suntem datori să stăm câteva clipe la sfat cu noi înșine și să ne dăm seama, cum ne despărțim de acela, care peste câteva zile va fi vândut, prins, batjocorit, judecat la moarte și răstignit în rând cu făcătorii de rele, și să vedem, dacă am împlinit cătuși de puțin poruncile lui, ca să fim îndreptățiți a cânta peste o săptămâna cea mai mare minune care s'a întâmplat vreodată: învierea lui Cristos din morți?

Nu ord, că vor fi prea mulți, cari aruncând o privire peste cele 6 săptă-

mâni trecute ale marelui post, să poată zice o inimă liniștită și fără muștrare sufletească: *Abia apuc să vie sf. Paști, că am petrecut postul creștinește, am fost la biserică, m'am spovedit, m'am cuminecat*. Dar Dumnezeu a dat omului minte înțeleaștoare, ca de câteori se abate dela oalea cea adevărată, să-și cunoască greșala, și să se căiască, întorcându-se din nou la calea cea bună.

E aici săptămâna din urmă a marelui post! A sosit ceasul al unsprezecelea pentru aceia, cari până acuma nu ne-am îngrijit de sufletul nostru. Să ne gândim, că astăzi noi nu suntem siliți a alerga la poarta cetății întru întinpinarea Mântuitorului, nu trebuie să așternem vestmintele noastre pe drumul lui, ca odinioară Ierusalimiteii, ci numai doi trei pași să dăm și suntem acolo, unde el mereu ne cheamă: la sfânta biserică. Aici îl găsim pe el totdeauna, și aici găsim pe slujitorii altarului lui, pe preoți, cari sunt gata a ne împărtăși cu preasfântul lui trup. Că nu este de ajuns să călcăm numai pragul bisericii, pentru că atâtă și necredincioșii fac, ci noi în biserică să căutăm ceea ce într'adevăr trebuie să căutăm: *curățirea sufletului nostru*. Iară aceasta o putem face singur numai prin mărturisirea păcatelor și prin împărtășirea cu sfânta cuminecătură. Să nu întârzim deci nici unul dela aceasta, căci bine este nouă a fi totdeauna gata de a sta cu sufletul nepătat înaintea judecării ce va să vie!

Stenografia română.

A trecut mult timp, de când strămoșii noștri foloseau scrierea repede, de când Ausoniu în epigrama CXL îi zicea libertului Tullius:

Tu sensa nostri pectoris
Ut dicta jam ceris tenes,
Sensire tam velox mihi
Vellem dedisset mens mea,
Quam praepetis dextrae fuga
Tu meloquentem praevenis.

Natura munus hoc tibi
Deusque donum tradidit
Qua loquerer ut scires prius,
Idemque velles quod volo.

Tu gândul inimei noastre
Cum iese 'n ceară il și prinzi.
Ași vrea ca să fi fost dat minții
Așa de iute-a cugeta,
Precum cu fuga dreptei tale
Tu lași în urmă vorba mea

Natura-ți dete însărcinarea
Și zeii darul ți-l tradau,
Să știi ce va să-mi fie graiul,
Și să veștii ce și eu vreau.

Oare Romanii să fi înțeles mai bine necesitatea stenografică? Da, ei au înțeles-o, dar adevărul lor nepoți nu. Ce zic! Nu toți, ci numai noi Români. Noi, cari am înțeles tot, să nu ne alegem și cu un metod, care să corespundă limbii noastre atât de melodioase!

S'au făcut destul de puține încercări în timpul din urmă. S'a adaptat limbii noastre din partea lui D. Păun, Hazeareanu, Protopopescu, stenografia T. y. or, atât de anevoioasă și limbii engleze. Chiar Charles Dickens, un bun stenograf, zice, că în stenografia Taylor a dat de caracterele cele mai despotice ce le-a văzut vre-o dată, și că mai bine copia inscripțiunii chinezești, decât să scrie diotete în acest metod. Singur Eugeniu Suceveanu și-a înțeles mai bine chemarea de stenograf. El ni-a dăruit un sistem de stenografie, care va să fie propriu limbii noastre. Un adevărat stenograf, o adevărată carte de stenografie!

Folosind pe ici pe colo câte un semn analog cu al lui Gabelsberger, părintele stenografiei, cum e de exemplu *l, n, m, g*, i-a succes să ne dea astfel de semne, cari prin simplitatea lor să fie scrise cu atâta ușurință și combinate să fie atât de frumoase. Dar nu numai atât. El urmând scrierea fonetică, a căutat ca și stenografia să fie în consonanță cu aceasta. Un stenograf să scrie cum aude. E însă o deosebire între stenograf și fonetist. A. Dirr zice: „Die Stenographen schreiben Lautgattungen, die Phonetiker Lautarten“. Vocalele le-a ales astfel ca stenografia să poată înlocui alfabetul latin.

Se vede însă, că metoda lui Suceveanu a fost uitată. Să fi fost cartea lui efemeră?

Oamenii consideră de bun tot ce-i mai nou. Dacă-i mai nou metoda Duployé, să-l adoptăm. Sau să-l adoptăm din cauza, că are vocale și celelalte n'au. Am citit într-o carte, că „stenografia Duployé fiind cea mai nouă dintre sistemele stenografice s'a putut feri de defectele celorlalte metode, are vocale, e foarte simplă, e cea mai ușoară de învățat...“ Consonantele acestei metode în adevăr sunt simple, dar cum rămâne cu vocalele? O în alfabetul latin e un oval pie-

ziș, în stenografia Duployé e un cerc. Acelaș lucru. A aproape tot așa. Sunt însă semne, cari trec peste sfera stenografiei, așa e de exemplu *g, t, j*. Aceste sunt numai o pedee pentru o stenografie. Și totuși cu acest metod „fără absolut nici o abreviație se pot stenografa 175 de cuvinte pe minut“. Vorbec acum de „Stenografia Duployé adaptată limbii române de Henri Stahl, E. Duployé, à Sinceny (Aisne), France ou bien Rae de Rivoli, Paris* din 1898. Mai târziu în „Curs complet de Stenografie ou vocale“ în prefața ni se spune că numai abrevierile vor permite să se atingă înțea de 175 cuvinte pe minut. Va să zică, și stenografia Duployé are lipsă de o mulțime de abrevieri, ca și celelalte.

Alfabetul acestei stenografii e ușor, scurt numai pentru ochi, dar nu și pentru mână. El, fiind atât de greoi, are lipsă de o mulțime de abrevieri, cari în adevăr schilodesc fiecare cuvânt. Cuvintele abreviate prin inversarea buclei (pr. br. fr. vr. apr. afr) și prin eliminarea lui *r*, când e defectuos, sau prin inversarea cârligului, micșorarea consoanelor curbe (mr. nr. sr. tr.) vor fi în adevăr grele de reconstruit.

Natural, că acest metod numai prin abrevieri nepractice poate să ajungă înțea de 175—200 cuvinte pe minut. Spațiul, pe care-l cuprinde, încă e destul de mare. Ceeace se zice în „Stenografia Duployé adaptată limbii române de H. Stahl“, că „pe o cartă poștală dl Gaston Pain a scris 57,000 cuvinte (Echivalentul unui discurs de 9 ceasuri)“ e numai o iperbolă menită a atrage atențiunea cetitorilor asupra sistemului.

Ori cine — aibă acela cunoștință cât de mică de stenografie — poate vedea, că metoda Duployé nu-i potrivit limbii române. Acela, care e potrivit, al lui E. Suceveanu, s'a dat uitării.

Ar fi bine dacă s'ar practica din nou acest metod, de care a zis chiar și Faulmann, autorul vestitei cărți „Stenografische Unterrichtsbriefe“, că e cel mai bun.

Atunci noi am avea un sistem propriu, care va întrece pe toate celelalte. Să adaptăm limbii noastre sistemul lui Gabelsberger numai așa cum e în limba germană, încă nu-i potrivit. Să adaptăm Stenografia încă nu-i potrivit. Ce ne rămâne? Să ne întoarcem la sistemul lui Suceveanu. Ion Țicleu.

Învierie.

Zi de sărbătoare mare. Ziua învierii. Inviere în biserică și inviere în natură.

Peatra de pe mormântul celui ce a fost răstignit pe cruce ca un făcător de rele, a fost răsturnată, și a înviat din morți cel ce era viața, lumina și adevărul.

Căldura soarelui a nimicuit înghețul iernei și câmpul a înverzit, pomii au înflorit, și melodios cântec de paseri străbate aerul, în semn de recunoștință față de atotputernicia divină, dela care vine și această inviere a naturii.

Inviere în biserică și inviere în natură!

Sublimă e concepția învierii și sublimă e executarea ei. Legi vecinice dumnezeiești conduc universul, și sub a lor stăpânire e pusă întreaga ordine materială și morală a lumii acesteia. Ele nu permit o desăvârșită nimicire în natură, ci numai o trecere dela o viață la alta.

Așa e și cu omul. Precum fiul lui Dumnezeu nu a putut fi dat periciunii, pentru că a înviat din morți, așa și partea din om, care asemenea e dela Dumnezeu, nu pere, ci trece dela o viață la alta, dela viața vremelnică la cea vecinică.

Să ne gândim deci și la viața, care ne-așteaptă dincolo de mormânt, și să ne pregătim pentru ea. Iar pregătirea ne este dată în împlinirea dăruirilor cardinale creștinești, prescrie nouă de fiul lui Dumnezeu, de Mântuitorul lumii, și cuprinse în aceste două cuvinte: iubire și iertare!

Să iubim deci, și să iertăm, căci așa ne învață cel ce a murit pe cruce din iubire față de noi, oamenii, cel ce a iertat pe cei ce l-au omorât și l-au batjocorit!

Să ne curățim sufletele de toate patimile, de toată răutatea, și loc să

facem în inimile noastre pe seama iubirii creștinești și pe seama iertării.

Așa făcând vom înțelege însemnătatea cea mare a sfintei învierii, a zilei luminate, pe care a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa, a zilei, în care datorința avem să le iertăm toate pentru înviere!

Să iubim și să iertăm! Să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi!

Ziua însemnată și luminată a învierii fie deci zi de adevărată înfrățire pentru toți, din adâncul sufletului să ne putem saluta unii pe alții cu dumnezeieștile și înveselitoare cuvinte pe cari le adresăm și noi tuturor cetitorilor:

Christos a înviat!

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintelor sărbători ale „Învierii Domnului“ numărul proxim al ziarului nostru apare Mercuri după sfintele Paști, la orele obicinuite.

Știre artistică. Aflăm, că dșoara Hella Mathei, sibiană de naștere, a fost angajată în stagiunea aceasta la unul dintre teatrele mai de seamă provinciale din Germania, în orașul Forst, în Lausitz, unde se găsește și acum. Ziarul „Forster Tageblatt“ scrie critice pline de laudă la adresa compatrioatei noastre, care în timpul din urmă a jucat în piesele: Die versunkene Glocke de Hauptmann, Hüttenbesitzer de Ohnet și Das Konzert de Hermann Bahr. În rolurile de fete naive dșoara Mathei a obținut pe scena germană un succes desăvârșit, pentru care nu putem decât s'o felicităm.

La Egipt. Prințepile Carol al României, însoțit de guvernorul său, a plecat cu vaporul „România“ la Alexandria într'o călătorie, care va dura 18 zile. Scopul călătoriei este cercetarea piramidelor egiptene.

Proces de presă. Ziarul „Lupta“ din Budapesta anunță, că va avea un nou proces de presă. Este învinuit un articol din nr. 14 a. c. sub titlul: Memoriul studenților români.

Alarmă în școală. Ministrul nostru de instrucție a dat o ordinațiune, al cărei scop este ca școlarii să învețe a se deprinde din bun timp, cum și ce au să facă în cazul unei primejdii de incendiu. În fiecare școală se vor ținea probe de alarmă de mai multe ori pe an. Ordinațiunea stabilește ca d'amăruntul atât felul alarmei și al ieșirii din școală, cât și modul de a conduce al învățătorilor în asemenea cazuri.

Jubileu. Reuniunea de muzică „Männergesangverein“ din Sibiu își serbează jubileul de 50 de ani de când s'a întemeiat. Festivitățile, la care vor participa și mulți oaspeți veniți din alte orașe, se vor ținea Duminecă și Luni în 15 și 16 Mai. Se va da în ziua primă un mare concert după amiază la 4 ore, iar sara la 8 ore oaspeții se vor întruni la un „comers“ festiv. În ziua a doua, Luni, la 2 ore d. a. se va face un concert festiv și excursiune în dăbravă.

Demonstrație. În sala de prelegeri a profesorului de istorie Marczali dela universitate din Budapesta s'a făcut săptămâna aceasta mari demonstrații anti-semitice. Profesorul n'a putut să și țină prelegerile. Rectoratul universității a pornit cercetare.

Scumpetea traiului. Ziarul francez „Gaulois“, în urma rapoartelor făcute de consulii francezi din toate părțile lumii, împarte țările în șase categorii din punct de vedere al scumpetei traiului. Viața cea mai efină este în Belgia, Spania, Italia, Luxemburg, Portugalia, Elveția și Franța. Ceva mai scump se trăiește în Germania, Danemarca, Montenegro, Norvegia și Suedia. În categoria a treia se găsește: Austro-Ungaria, Anglia, Grecia, Holanda, România, Sărbia și Turcia. La patra categorie: Egiptu, Persia, Rusia. În a cincea: Australia, China, Coreea, India, Iapan, Siam. Cea din urmă, a șesa, cea mai scumpă, cuprinde: Africa, Antilele și continentul american. Scumpetea cea mai mare, pe tot rotogolul pământului, este pentru un european în mica republică sudafricană: Transvaal.

Björnson a murit. Marele poet norvegian, amicul și apărătorul poeziei asuprite, Björnson Björnsterne, a decedat în Paris, Marți la orele 10 seara, în etate de 78 de ani. După perfectă reînșănătoare s'a bolnăvit de nou și nu a mai putut să fie ținut în viață. Ultimele sale cuvinte, rostite în fața familiei care îi încunjurase patul au fost: „Cu mine s'a sfârșit“. Și-a încruciat apoi mâinile pe piept și a dormit lin, fără dureri, pentru ași dormi somnul de veci. În veci amintirea lui!

Cel mai nou nemuritor al academiei franceze, scriitorul Marcel Prevost, și-a ținut zilele acestea discursul de recepțiune. Prevost, conform vechiului obicei dela academie, a vorbit despre calitățile naintașului său, despre scriitorul Sardou. Noului nemuritor i-a răspuns academiicianul Paul Hervieu.

Inundațiuni mari se vestesc din Sărbia. Telegramele spun, că așa potop n'a mai fost niciodată în Sărbia. S'au constatat până acum peste patru sute de înecași, s'au nimicit 30 de sate cu împrejurimea lor. Paguba se cifrează cu zeci milioane de dinari. În deosebi a suferit mult orașul Craguievaș, unde casele, bisericile, spitalele, fabricile și casarmele toate sunt inundate; s'au înecat mai mulți soldați, cari voiau să scape dela moarte copii și femei. Regele și miniștrii au cercetat locurile catastrofei. Se fac colecte pentru șajatorii celor nenorociți.

Expoziție de desemnuri. În pavilionul reuniunii sibieni de patinat s'a deschis Marți în 26 April o expoziție de studii de pe natură și schițe. Expoziția este organizată de școala particulară a dșoarei Ana Dörschlag, și este vrednică să fie vizitată de toți cei ce s'interesează de instrucțiunea modernă în desemn. Intrarea este liberă. Expoziția durează până Luni sara în 2 Mai, și e deschisă înainte de amiază dela 9—12 și jum, iar după amiază dela 3—6.

La Fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, al Reuniunii meseriașilor sibieni, din prilejul onomasticelei cesarului totodată membru onor. al Reuniunii Florea Cruciaș, s'au făcut următoarele daruri: D. Axente 10 bani, G. Poponeș, cond. tip. arhid. I. Bologa, pantof., Mih. Sinu, croitor, Nic. Ișan, pilar, S. Duca, Nic. Stoica, George Trifan, Ilie Baciș, P. Georgescu, cul. tip. și dna Frida P. Baciș, câte 20 bani, I. Îmbăruș, exped. „Fosiei Pop.“, doamna M. Îmbăruș, Nicolae Bulea, lustrator, Pavel Jurca, croitor, câte 20 bani, doamna Maria Moga 30 bani, Ioan Părau croitor, 40 bani, Florea Cruciaș 50 bani și Vic. Tordășianu, presid-nt 10 bani.

Corul dela biserică S-lui Nicolae din Brașov-Scheiu va sosi în Sibiu, nu la Dumineca Tomii, după cum anunțasem într'un număr trecut, ci deja Marți în 20 Aprilie (3 Mai) a. c. și va cânta sub conducerea personală a maestrului G. Dima s. m. în Catedrală la sf. liturgie și la actual sfințirii nou alesului episcop Dr. E. M. Cristea, iar seara va da un concert în sala dela „Unicum“ cu concursul baritonului Alexandru Petruțiu. Programul concertului:

1. a) G. P. Palestrina: O bone Iesu. b) D. Bortnianski: Cel ce mânca trupul meu. c) C. Porumbescu—Dima: Imn funebra. d) G. Musicescu: Doamne, iubit am podoba casei Tale. 2. E. Candella: Sergentul, baladă, dl A. Petruțiu. 3. a) F. Mendelschn Bartholdy: Valea de odihnă. b) G. Dima: La mijloc de codru des. c) G. Dima: Cucuruz cu frunza'n sus. d) G. Dima: Dor de călătorie. 4. A. Flechtenmacher: Arie din opera „Fata dela Cozia“, dl A. Petruțiu. 5. a) G. Dima: Ingerul. b) G. Dima: Copilul și floarea. c) G. Dima: Ziua ninge. d) G. Dima: Primăvara. 6. a) R. Schumann, Grenadierii, baladă, dl A. Petruțiu. b) G. Dima: Ștefan Vodă și codrul, baladă, dl A. Petruțiu. 7. a) D. G. Kiriac: Jalea orfanului. b) H. Huber: Dorința. c) G. Dima: Hei leliță din cel sat. d) G. Dima: Două inimi.

Intrarea: Loge, cor. 10—; Fotoliu de orchestră, cor. 3—; Stal, cor. 2—; Loc de stat cor. 1—; Bilet de studenți 60 fil. Bilete se capătă, începând de Luni 2 Mai st. n. a. c. la librăria G. Mayer și seara la cassă.

Flori în ferestri. O mișcare s'a pornit în orașul nostru pentru a decora cu flori ferestrele către stradă ale caselor. Case particulare au început a-și împodobi ferestrele cu flori, și probabil că și diferitele autorități, care de obicei au clădiri cu un luag și de ferestri spre stradă, vor urma exemplul acesta igienic și estetic.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Heckscher senr. Hamburg, din numărul acesta al foii noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvirea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

Din despărț. „Asociațiunii“.

Adunarea cercuală ordinară a despărțământului VI. (Sebeș) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ în anul acesta se va ține în comuna Sebeș, în 6 Maiu n. a. c. (sf. George) cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării la 11 ore a. m.
2. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală.
3. Raportul casarului prin care prezentează raționamentul pe a 1909 și bugetul pe 1910.
4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestora.
5. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
6. Disertațiuni și prelegeri economice.
7. Raportul comisiunii de sub Nr. 4.
8. Raportul comisiunii de sub Nr. 5. Statorirea bugetului pe a. 1911.
9. Alegerea a doi delegați la adunarea generală ce se va ține anul acesta la Dej.
10. Alegerea direcțiunii și comitetului pe un period de 3 ani.

Sebeș, la 12 Aprilie 1910.

Comitetul despărțământului VI:

Sergiu Medean
director.

Ioan Băilă
secretar.

Viață socială.

Teatru în Maieru. Inteligența română din Maieru invită la reprezentarea teatrală, care se va da în sala școlii comunale Luni în 2 Maiu 1910 în favorul organizării unui maial pentru copii de școală. Inceputul la 7^{1/2} ore seara.

Petrecere în Murăș-Ludoș. Comitetul filial Murăș-Ludoș al societății pentru „Fond de teatru român“ invita la petrecerea cu dans, ce o va aranja Vineri, în 6 Maiu st. n. a. c., în salele hotelului „Central“ din Murăș-Ludoș. Inceputul la 8 ore seara.

Teatru în Boiul mare. Tinerimea română din Boiul mare invită la producția teatrală împreună cu joo ce se va aranja Luni în 2 Maiu (a 2-a zi de Paști) în sala școlii din loc. Inceputul precis la 7^{1/2} ore seara.

Teatru în Săliște. Luni, 2 Maiu st. n. 1910 (a 2-a zi de Paști) se joacă în sala festivă a școlii din Săliște piesa teatrală „Prostul“, comedie în 5 acte, de Ludwig Fulda. Inceputul la 8^{1/2} ore sara precis. După producțiune joo. Prețurile de intrare obicinuite. Suprasolvirile se primesc cu mulțămărită.

Petrecere în Șeica-mare. Inteligența română din Șeica mare și jur invită la producția corală-teatrală împreună cu dans, care se va aranja Luni, în 2 Maiu st. n. (a doua zi de Paști) în sala hotelului comunal din loc. Inceputul la 7 și jum. ore seara. Prețul de intrare de persoană 1 coroană. Venitul curat e destinat 1/2 Reuniunii femeilor române gr.-or. 1/2 bisericii gr.-cat. din loc. Suprasolvirile se primesc cu mulțămărită și se vor ouita pe cale ziaristică.

Teatru în Pecica. Tinerimea română din Pecica, invită la serata declam. teatrală împreună cu petrecere de dans, ce se va aranja în seara a doua de Paști, la 2 Maiu st. n. 1910, în sala festivă dela hotelul central din Pecica (Központi szálloda). Inceputul precis la 8 ore seara. Dăruiri și suprasolviri se primesc cu mulțămărită și se vor ouita. Venitul curat este destinat „Bibliotecii parohiale“ din Pecica. Damele sunt rugate a se prezenta în costum național sau în toaletă simplă.

Petrecere în Cernatu. Pentru augmentarea fondului „Andrei Șaguna“, fond cultural-bisericesc al Săcelelor, și pentru sprijinirea unei excursiuni instructive, tinerimea română din Săcele dă o producțiune populară-muzicală-declamatorică-teatrală împreună cu dans, cu binevoitorul sprijin moral al m. st. domni: George Urdea, Victor Popea, Ioan Pascu jun., Zenovie Popovici, Aurel Oancea, preoți, Dr. Teodor Sbarcea, medic, și al tuturor fruntașilor inteligenței române din loc, a doua zi a Invierii a. c. în Cernatu, Hotelul Internațional, sub conducerea diui învăț. R. Mircan. Inceputul la 7 ore seara.

Cărți și reviste.

N. R. Literar nr. 15 din 11 Aprilie 1910 cuprinde: Poezii nouă. Chemare, versuri de Oreste. Din Berlin de Peregrinus. Incă un manuscris al lui Antim Ivireanul (urmare). Primăvara, poezie de Volbură Poiană. Oedip la Colona (urmare). Cugătări. Cronioă. — 15 bani exemplarul.

Învățăturile lui Neagoe Vodă Basarab către fiul său Teodosie, cu o prefață de N. Iorga, Vălenii-de-Munte, 1910. Un vol. de 336 pp. Prețul: lei 1.50.

Problema evreiască la cameră, O interpelare de N. Iorga, cu o introducere de A. Cuza, și note despre vechimea evreilor în țară. Vălenii-de-Munte, 1910. O broșură de 48 pp. Prețul 30 bani.

Viața Agricolă, revistă lunară, a apărut nr. 4 pe Aprilie 1910, cu material bogat și verit. Abonamentul pe an 14 lei în străinătate, adresa: Dlui I. Duiculescu, strada Lueger nr. 98, București.

Vatra Școlară, revistă pedagogică, red. Dr. P. Șpan, a apărut nr. 5 pe Mai 1910 și cuprinde: Alcătuirea planurilor de învățământ de Dr. P. Șpan. Educația cetățenească de Dr. V. Stan. Interesul de Grațian Capătă. O chemare a școlii noastre de N. Bembea. Jocuri școlare de I. Dopp. Vegabunzii universului de Sica. Dare de seamă de X. Informațiuni. Oficiale.

Revista Asociației generale a învățătorilor din România, nr. 11 din Aprilie 1910 conține articole de educație și învățământ, economie, știință, literatură și cronice.

Din public.†)

Mulțămărită publică.

Subscrierul în numele parohienilor gr. or. din Berivooi-mici, tractul Făgăraș, vin și pe calea aceasta a aduce cele mai călduroase mulțămărită tuturor acelor, cari au binevoit a contribui cu obolul lor la acoperirea datoriei bisericii noastre.

Prin lista purtată de parohianul nostru Mateiu Chișdea s'a colectat în America suma de 145 cor. 50 fileri dela următorii: Mateiu Chișdea, Vas. Chișdea, câte 2 dolari, Mateiu Beleana 1 dol., Safta Beleana, Roman Costea, câte 50 cenți, toți din Berivooi-mici. Mateiu Toma 2 dolari, Ioan G. Chișdea 50 cenți, ambii din Berivooi-mari. Ioan Cloșia, din Copăcel, Nicolae Anghel, Trifon și Terezia Poparad, Toader Milea, câte 50 cenți. Ioan Rusu 25 cenți, Ana Rusu, Costache Caplea, câte 50 cenți, Vasile Filip 25 cenți, toți din Dejani. Constantin Greavu 1 dolar, Gavriil Muntean 25 cenți, George Paler 50 cenți, George G. Paler, Vasile Paler, câte 25 cenți, Șerban Codrea 1 dolar, I. Greavu 50 cenți, toți din Lisa. Iacob Voilean, din

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Săvăstreni, Iacob Balea, Pavel Vijole, câte 50 cenți. Nițică Vulou 1 dolar, toți din Brezsa. George Roman, Gerasim Babonia, câte 25 cenți, Ioan Leabu 50 cenți, toți din Netotu. George Popa, Ioan Militian, câte 25 cenți, Dionisie Boier 2 dolari, toți din V-Recea. Vasile Folea, Nicolae Folea, Vasile Comșa, Patrichie Cocan, câte 25 cenți, toți din Sămbăta-de-sus. Augustin Ganea, Victor Gușeală, din Pojorta, câte 25 cenți, Vasile Comaniciu 50 cenți, Nicolae Dodea, Achim Cucu, Nic. Oancea, câte 25 cenți, toți din Grid. S. Glaser 25 cenți, din Cincul-mare. George Preda 50 cenți, din Vaidei, Nicolae Babeș 50 cenți, Vasile Turean 20 cenți, din Cuntă, Ioan Vulou, Candit Vulou, Dumitru Opris, câte 50 cenți, George Chirovola, Mihai Streza, Vasile Oancea, Saveta Oancea, Artemie Diocu, Vasile Șandru, Nicolae Grapa, Ilie Roșca, George Morariu, Dumitru Hoanocă, George Găzduc, câte 25 cenți și Nicolae Stanciu 10 cenți.

Iar prin lista purtată de Ioan G. Grecea s'a colectat din Germania suma de 108 cor. 77 fileri contribuind următorii:

Ioan G. Grecea 10 mărci, Vas. Sburătură 8 mărci 60 fen., Candit Aldea 1 m., toți din Berivooi-mici. Ioan Cornea 10 m., Irimie Chișdea, Moise Comaniciu, câte 5 m., George Chișdea 8 m. 40 fen., Nicolae Chișdea 5 m., Toader Răduleț 1 m., Toader Ganea 1 m., din Berivooi-mari. Zafin Botu, George Motoc, câte 1 marcă, Iosif Motoc 3 m., Ioan Kerekeș 2 mărci, Ioan Motoc 1 m. 50 fen., Augustin Motoc 1 m., toți din Săsciori. Ioan Bărsan 2 m., Vichente Jiga 1 m., Nicolae Bărsan 2 m., toți din Beclean. George Babeș 1 m., din Copăcel, George Fătu 2 m., din Hurez. Serafim Bomfa 2 m., Petru Oana 1 m., din Părău. Iosif Opris 1 m., Gavriil Ludu 50 fen., Arsenie Ghețe 1 m., Iosif Cetea 50 fen., Nicolae Medrea 50 fen., toți din Luța, Moise Șerban 2 m., din Netotu. P. Tămaș 1 m., Ilie Tămaș 1 m., Adam Mitripezi 50 fen., toți din Vinerea. Ioan Nicolae și Achim Cloșan 50 fen., din Copșa-mică. Ioan Valesan 25 fen., din Șona. Nicolae Stărc 50 fen., din Orăștie. Eftimie Urdea 1 m., din Ticuș. George Zeharie 1 m., din Craifală. Ilie Grusea 1 m., din Calu. Lucian Hida 30 fen., din Chezlea. Vasile Boancăș 20 fen., din Beis. Simion Bogdan 20 fen., din Frăuș. Ioan Șerban 1 m., din Șelăuș, Martin Noji 1 m., din Daia. Iohann Klusch, din Mădășul-săsesc 1 m. și Iohann Pitter din Velt 1 m.

Dorind tuturor acelor binevoitori și sprijinitori ai bisericii noastre bună sporire și întoarcere norocoasă la căminul părintesc, semnez

Berivooi-mici, în 9 Aprilie 1910.

Vasile Popa-Răduleț
paroh gr. ort.

Nr. 26/1910. (156) 1—1

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. ort. **Surdac Copalnic** dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende care se va ține în sala de învățământ a școlii gr.-ort. din Surduc Copalnic la 6/19 Maiu 1910 la 2 oare p. m.

1. Zidirea bisericești după planul și preliminarul de spese aprobate din partea Prea Veneratului Consistoriu arhidiecezan în 6 Martie a. c. Nr. 2427 Ep. — a cărei preț de esclamare e 16,500 coroane pe lângă materialul brut de peatră, cărămidă, var și lemn dat din partea comunei bisericești și

2. Zidirea edificiului școlar după planul și preliminarul de spese aprobate de Prea Veneratul Consistor arhidiecezan în 9 Iulie 1909 Nr. 8053 Școl. a căru preț de esclamare e 3550 coroane pe lângă materialul de piatră și cărămidă ce-l dă comuna bisericească.

Licitanții au să depună vadiul de 10% percente dela prețul de esclamare în bani gata ori hârtii de valoare. Eventualele oferte încă trebuie provăzute cu vadiul de 10% percente și cu declarațiunea că cunosc condițiunile de licitare.

Planurile și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. al parohiei Surduc Copalnic, ținută la 25 Martie 1910.

Stefan Micle
pres. com.

Ion Dragomir
not. com.

Nr. 161—1910.

Vidi:

Vasile Duma
protopop.

Nr. 223/1909.

(158) 1—1

Licitațiune minuendă.

Comuna bis. gr.-or. din **Măceu**, protopresbiteratul Hațeg, dă în întreprindere repararea bisericii cu prețul de strigare 2400 cor.

Licitațiunea minuendă se va ține la 20 Aprilie v. a. c. (a 3 a zi de Paști) la oarele 12 din zi în biserică.

Licitanții au să depună vadiu de 10% dela prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a da în întreprindere la cel ce va oferi mai bune garanții, fără privire la suma oferită.

Măceu, în 8/21 Aprilie 1910.

Pompiliu Popoviciu
paroh.

Alexe Nicula
notar.

Vidi:

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 24/1910 per.

[159] 1—1

Licitațiune minuendă.

Comuna bis. **Lucani** din protopresbiteratul gr.-or. al Hațegului dă în întreprindere zidirea școlii confesionale pe baza rezoluțiunei Prea Ven. Consistoriu arh. din 5/18 Noemvrie 1909 Nr. 12 590 Școl., pentru care se escrie licitațiune minuendă dela prețul de strigare cor. 2000.

Planul aprobat din partea Prea Ven. Consistoriu arh. se poate vedea la oficiul parohial subsemnat.

Intreg materialul trebuincios fi dă comuna bis. rămânând în sarcina întreprinzătorului numai edificarea. Școala se va edifica: fundamentul de peatră și părății de lemn.

Licitațiunea minuendă se va ține la 23 Aprilie st. v. a. c. la 10 oare a. m. la biserică din deal.

Licitanții au să depună vadiu de 10% din prețul de strigare în bani gata sau în hârtii de valoare.

Comitetul par. își rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea aceluia dintre licitanți, în care află mai multă garanță.

Lucani în 2/15 Aprilie 1910.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Samoilescu
par.-preș.

Tanasie Bodea
notar.

Vidi!

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 255/910 of. ppos.

[152] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc, dela școala confesională gr. or. din **Caila** protopresbiteratul Bistriței se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt 600 cor. din repartiziune de cult, quartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și suburna suplicile instruate conform legilor în vigoare oficiului protopresbiterat gr. or. în Bistrița în termenul indicat.

Caila, în 5 April 1910.

Ioan Langa
presed. comit. paroh.

Vidi:

Grigorie Pletosu
protopresbiter.

Nr. 29/1910 par.

(151) 3—3

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. ort. **Daia săsască** (Szászatalya) protopresbiteratul Sigișoarei, Comitatului Nagyvárad, pe baza planului și a preliminarului de spese aprobat de Prea Veneratul Consistor arhidiecezan cu datul 6 Martie a. c. Nr. 2444 Epit. publică licitațiune minuendă pentru prefacerea acoperișului turnului bisericești gr. or. de aici, ce să va ține în școala noastră de aici la 25 Aprilie (8 Maiu st. n.) 1910 la 1 oră p. m.

Prețul de strigare e 2087 cor.

Licitanții au să depună vadiu de 10% dela prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile statorite de comitetul parohial să pot vedea până la ziua licitațiunei în cancelaria oficiului parohial; iar comitetul parohial își rezervă dreptul a angaja la lucru pe întreprinzătorul, în care va avea mai multă încredere.

Daia săsască, u. p. Apold, per Gesvâr, la 28 Martie st. v. 1910.

Ioan Herțioagă
paroh.

Nicolae Mănzariu
epitrop.

Vidi:

Dimitrie Moldovan
protopop.

Grand-Hotel „Savoy“, Budapesta

— VIII. József-körut 16. In nemijlocită apropiere de „Nemzeti színház“. —

Cel mai frumos și mai modern hotel din capitală. 120 de odăi și saloane. Încălzire centrală cu aburi, lumină electrică. Ascensor. Apă rece și caldă în toate odăile. Odăi dela 3 coroane în sus. **Sufragerie** de primul rang.

(149) 3—15

Pentru conducerea farmaciei mele din Caransebeș, am lipsă de un **provizor bun**

și demn de încredere, care posedă limba română, maghiară și germană. Necăsătorit și vor proferi. — Oferte cu amintirea aplicării de până acum și salariu sunt a se adresa cătră doamna

Maria Müller

(157) 1—3 văd. de farmacist în Caransebeș.

O calfă de librar,

care să se priceapă bine la toate afacerile de librărie și să cunoască și limba germană și maghiară află aplicare în Librăria arhidiecezană Sibiu—Nagyszeben. Oferte cu pretenziune de salariu sunt a se adresa sus numitei librării.

„Gloria“

cea mai perfectă pompă cu lanțuri.

BÉLA GYÖZŐ & COMP. BUDAPEST, V. BARÓACZEL U. 3.

Cereți catalog. (96) 8—10

Căștigul cel mai mare ev. 600,000 M. **Anunț de noroc!** Căștigurile le garantează statul.

Invitare la participarea Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000	
anume:	Cășt. principale à
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
"	" 10,000

ș. a. m. d.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Căștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg M. 6 (K 7)	Jumăt. de los M. 3 (K 3-50)	Sfert de los M. 1-50 (K 1-75)
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Căștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comanda cel mult până în

13 Maiu.

Samuel Heckscher senr.

Casă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. cătră Dl Samuel Heckscher senr Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg à M. 6.— (K 7.—)
" de jum. à M. 3.— (K 3-50)
" un sfert de los à M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal } se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(135) 8—16

ILIE STEFLEA, blănar

Sibiu, Piața mare 18,

primește pe lângă garanție preste — vară spre îngrijire și asigurare —

contra moliilor

tot felul de haine de valoare, blăni, covoare ș. a.

Magazinul e asigurat în contra focului.

Tot aici se cumpără și vând tot felul de piei. (154) 2—3

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, „Feigenbaum“, vis-à-vis de Mühlbrunn.

(387) 19—

Dela Librăria arhidiecezană se poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „Vatra luminoasă“ înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Nu întârziati

a lua parte la a 26-a loterie de clasă ces. ungară ce se începe cu clasa I.

Colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.

SIBIU Str. Cisnădiei 1

BRAȘOV Str. Mănăstirii 36

recomandă pentru clasa I. a cărei tragere va avea loc în **19 și 21 Maiu**

1/8 los original 1/4 los 1/2 los 1/1 los
cu prețul oficios de cor. 1-50 3.— 6.— 12.—

Fiecare comandă se execută imediat, însă numai contra trimiterii banilor înainte sau prin ramburs.

Checuri poștale și planuri de joc se pun la dorință franco la dispoziție.

(153) 1—4

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

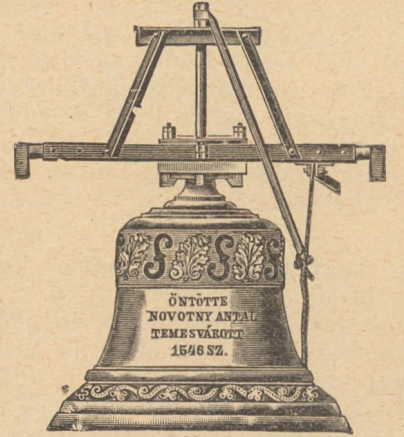
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (302) 35—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrute bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [94] 16—52

Telefon 172.

120 filiale

Ghete cu țug pentru bărbați — piele de vics — K 7-00

Enorm de ieftin

Ghete cu țug pentru dame — tivitură de piele — K 6-00

1200 angajați și lucrători.

durabile, elegante și recunoscut de bună e

Marfa noastră de ghete

„TURUL“, fabrică de ghete soc. pe acții în Timișoara.

Depozit general: **SIBIU**, Strada Cisnădiei 20.

(146) 3—9

Boxcalf pentru bărbați pentru excursii în munți K 13-00

Calitate probată!

Boxcalf pentru dame — ghete cu șinor — K 12-00

fabricare săptămânală 18000 perechi

Catalog gratuit și franco!

Confecțiunea cea mai solidă.